

NYILATKOZAT

Alulírott Bujdosó András Botond büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatomat az intézmény plágiumellenőrzésnek veti alá.

Budapest, 20²⁰ év augus..... hónap 18..... nap

.....
hallgató aláírása

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI KAR

**Az egyéni vállalkozások által választható
adónemek összehasonlítása**

Belső konzulens: Barna Éva

Külső konzulens: Kóbor Márta

Bujdosó András Botond
Nappali
Pénzügy és számvitel
Pénzügy szakirány

TARTALOM

Tartalom	1
1. Bevezetés	2
1.1. Szakdolgozat témaválasztásának indoklása.....	2
1.2. Adó-adórendszer fogalma, funkciója és adózási alapelvek.....	3
2. Az egyéni vállalkozások helyzete Magyarországon	5
3. A Kisadózó vállalkozások tételes adója.....	8
3.1. Általánosság.....	8
3.2. A kata és az áfa kapcsolata	14
3.3. Az adónem adómértéke és az adónem iparűzési adó viszonya	16
4. Egyéni vállalkozók személyi jövedelemadója.....	20
4.1. A személyi jövedelemadó sajátosságai.....	20
4.2. Az átalányadó	24
4.3. Adó mértéke	25
4.4. A vállalkozói személyi jövedelemadó	31
4.5. Az adó mértéke	35
4.6. Az szja áfa és az iparűzési adó viszonya	40
5. Egyéni vállalkozók számára elérhető adónemek értékelése	43
Irodalomjegyzék.....	46
a) Könyvek.....	46
b) Internetes források	46
c) Jogszabályok.....	47
d) Általános Nyomtatványkitöltő Program	47
Ábrajegyzék	48

1. BEVEZETÉS

1.1. Szakdolgozat témaválasztásának indoklása

Már akkor a szektorban dolgoztam még mielőtt tudtam volna, hogy mit is jelent a kis és középvállalkozások kategóriája. A szektor a multinacionális és állami vállalatoktól eltérően észrevétlenül működnek és határozzák meg a mindennapunkat. Ez a gazdasági szféra, a jellegéből adódóan nyugati világ meghatározó szereplője, gondolok itt a lekötött munkaerő és megtermelt érték volumenére, vagy éppen a technológia innovációs képességére. Sajátossága, ami egyben előnye és hátránya a nemzetgazdaságokon belüli tagoltsága, sokasága és a változó körülményekre eltérően reagáló ügyvezetési reakciók.

A kis és közepes méretű csoportok a kisebb mértékű erőforrásaikat gyorsan és könnyedén szervezhetik, hátránya éppen ezért a gazdasági környezetnek és a gazdaság szeplői számára nem megfelelő vezetői döntések véghezvitele. Gondoljunk csak bele a gazdasági posztmodern a személyi számítógépekkel indult, amely konstrukcióban csak egy közös volt, új elképzelésükkel, minimális tőkével emberek csoportjai próbára tették az ötletüket.

Nagyot lépni csak alacsony tehetetlenséggel lehet, mint természet, mint társadalmon, mint gazdaságtudományi értelemben és pont ezért, számomra a szektor rugalmassága a legvonzóbb tulajdonsága, de a rugalmasság potenciájának kihasználáshoz, a megfelelő vezetői döntésekre van szükség.

Ezeknek a döntéseknek a megalapozottságához, a körülmények számszerűsítéséhez, a legkevesebb, amit tehetünk, hogy a költségek közül legalább az adóköltés előre meghatározzuk, és bízunk abban, hogy az ezt szabályozó törvények adta körülmények nem változnak hátrányunkra. A közterhek, dolgozatom esetében az adók, nem csak a tevékenység eredményességének a leföldözésének a forintosított értéke, rossz elképzelés ezt gondolni, hanem az adó bevallásához szükséges analitikák vezetésének munkaerő igénye is, amit nyilvántartások részletességétől függenek. A jó munkaerő elkéri a munkaidejének az árát, így úgy gondolom, hogy az adónem választásához ezt a munkaidőt is bele kell számolni. Ennek a gondolatnak a szellemében igyekszem dolgozatomat felépíteni, és bemutatni a szektor leggyakoribb résztvevői számára választható adónemeket.

1.2. Adó-adórendszer fogalma, funkciója és adózási alapelvek

Az adófizetés a modern állam működésének az alapfelvétele, a közfeladatok ellátásához és a szervezett társadalom fenntartásához szükséges pénzben kifejezett hozzájárulás, de tekinthető vagyoni korlátozásnak is. Az adófizetési kötelezettséggel járó ügyleteket vagy körülményeket, illetve az adófizetők körét az állam határozza meg. A mai adórendszer kialakulása több fázison ment keresztül mire elnyerte a mostani formáját. A formálódása mozgatórugóit a társadalom adórendszerrel szemben támasztott elvárásai voltak. Az adórendszerrel szemben támasztott igények tudományos igényű meghatározása a XIII. században kezdődött, addig nem létezett mindenki számára elfogadott adózási rendszer. Az első igényrendszer, a klasszikus alapelvek Adam Smith munkásságához kötődnek.

- az egyenlő közteherviselés elve, miszerint mindenki a jövedelmének megfelelően részesüljön a közteherviselésből
- az adó legyen pontosan meghatározható, az adózás feltételei és mértéke az adózást kiváltó körülmény legyen egyszerűen és átláthatóan megfogalmazva
- kényelmesség, az adófizetés a lehető legkevesebb kellemetlenséggel járjon
- olcsó működtetés, az adó beszedése, az adórendszer működtetése a lehető legkevesebb munkával fenntartható legyen

Vitába szállni ezekkel az elvárásokkal nem csak ma, de akkor sem lehetett. Nem csak mai elvárásoknak felelnek meg a kritériumok, de az akkori nemzetállamok számára is evidensé váltak.

A modern alapelvek ezzel szemben nem kerültek abszolút értelemben elfogadottá a XX. században. A modern alapelvek összefonódnak és átfedik egymást, elhatárolásuk egymástól nehézséget jelent. A modern adórendszerrel szemben támasztott alapelvek a következők:

- semleges: az adórendszer ne befolyásolja a gazdasági szereplők döntését, működésük ne a kedvezmények kihasználására épüljön. Érthető elvárás, de a homo oeconomicus természetével összeegyeztethetetlen elv. Továbbá különös esetekben szükséges adóval befolyásolni a közösség és gazdaság eleminek mozgását. Pl. adóztatni a társadalmi és gazdasági trendekkel összeegyeztethetetlennek tartott tevékenységeket, illetve kedvezményben részesíteni a kívánatos elemeket.
- megkülönböztetés mentessége: az adóigazgatás ne tegyen különbséget pl. gazdasági formák vagy származás alapján. Nyugati kultúránk alapeleme, de a semlegesség elvéhez hasonlóan ezt is szükségszerű elvetni olyan esetekben mikor gazdasági szempontból

elmaradottabb régiók felzárkóztatása vagy gazdasági szektorok kedvezményben részesítése a cél.

- kiszámíthatóság és stabilitás: Érvényes igény és az is, hogy az adórendszer reflektáljon a változó körülményekre. Az adórendszer átláthatóság biztosítása, ellentmondás mentességének és frissességének a fenntartása komoly apparátust igényel.
- létminimum adómentessége: keresztény kultúránkkal talán a leggyorsabban azonosuló elv, de a létminimum tudományos igényű gazdasági meghatározása nehézkes.
- méltányos: az adóteher legyen tekintettel az adóalanyok személyi sajátosságainak. Hasonlóan az utóbbi elvhez, a gazdaság folyamatos pásztázása erőforrás igényes, és nincs garancia arra, hogy a befektetett források arányba álljanak az eredménnyel.
- ekvivalens: az újraelosztó rendszer működése során az adóalanyok érzékeljék a befizetésük eredményét. Legészrevehetőbb helyen az illetékek között találkozhatunk az elvvel.

Az adórendszerek jellemzően országoként eltérőek, köszönhetően kulturális és a gazdasági státuszuknak. A globalizáció következményeként érvényre jutott az igény, hogy az egymástól független és különböző adórendszerek kompatibilissá váljanak. Az egységesítés eszközüül a legkézenfekvőbb példát emelném ki, az Európai Kisvállalkozói Intézkedéscsomagot, amely lehetőséget teremt az eltérő adórendszerek összeszűkítésre egységes értékelési rendszer alapján. Ettől függetlenül a különböző adórendszerek egységesítésére ésszerű gazdasági megfontolások és adóegyezmények által is vezethetnek.

A történelmi tapasztalatok alapján az adórendszer akkor működik jól, ha

- az adófajták könnyedén áttekinthetők, az adó egyszerűen kiszámítható és olcsón beszédhető
- a lehető legkevésbé befolyásolja a gazdasági szereplők döntéseit
- a gazdaság és a társadalom elemei a jövedelmüknek megfelelően részesülnek a közteherviselésből
- összhangban van a más ország adórendszerével
- a rendszer ritkán változik, a változás mértéke kiszámítható.

Összességében kijelenthetjük, hogy olyan adókat érdemes kivetni, amelyek nem csökkentik a gazdasági teljesítményt, az elkerülések több ráfordítással jár, mint megtérüléssel, könnyű adminisztrálni és az adóhatóság számára könnyedén ellenőrizhető az adókötelezettség teljesítése.

2. AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÁSOK HELYZETE MAGYARORSZÁGON

Az egyéni vállalkozások a kis-és középvállalkozások kategóriájának része. A gazdasági szegmens meghatározását szolgáló kritériumait a 2004. évi XXXIV. törvény¹ tartalmazza, melyek a következők.

1. táblázat:
A KKV küszöbértékei

KK besorolás	Létszám (fő)	és	Éves nettó árbevétel (euró)	vagy	Mérlegfőösszeg (euró)
Közép-vállalkozás	< 250	és	≤ 50.000.000	vagy	≤ 43.000.000
Kisvállalkozás	< 50	és	≤ 10.000.000	vagy	≤ 10.000.000
Mikrovállalkozás	< 10	és	≤ 2.000.000	vagy	≤ 2.000.000

Forrás: 2003/361/EK ajánlás

Maga a törvény az Európai Unióba való csatlakozás jogharmonizációs következménye, célja a tagállamok gazdasági résztvevőinek egységes számszerűsítése a kis-és középvállalkozások tekintetében, ezzel szolgálva azonos alapot az EU-s támogatások elbírálásának a szektor felzárkóztatása érdekében. A forintosításhoz az MNB év végi középárfolyamát kell alkalmazni. Ha ezt megtesszük a 2019 december 31-i árfolyammal, akkor a mikrovállalkozások felső éves határ árbevétele és határ mérlegfőösszege 634 140 000 Ft. Észrevehető, hogy a forintosított küszöbértékek értelmezhetetlen kategóriák a magyar viszonylatokhoz képest (2. táblázat). Ezért nincs lehetőség a létszámkategóriáktól való el nem térhetőségre, mert a nettó árbevétel és a mérlegfőösszeg besorolási küszöbértékei nagyban függenek a tagállamok gazdasági volumenétől, míg a foglalkoztatottak száma független a gazdaságok konjunktúráitól, mert a foglalkoztatottak arányosan részesülnek a teljesítmény értékéből.

¹ 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról

2. táblázat

A vállalkozások teljesítménymutatói kis- és középvállalkozási kategória szerint (2018)

Kis- és középvállalkozási kategória	Vállalkozások száma, darab	Foglalkoztatottak létszáma, fő	Egy foglalkoztatottra jutó árbevétel, ezer forint/fő	Értékesítés nettó árbevétele, millió forint	Hozzáadott érték (tényező-költségen), millió forint
0 fős mikrovállalkozások	33 889	–	–	112 511	39 473
1 fős mikrovállalkozások	508 289	508 289	9 194	4 673 280	1 439 007
2–9 fős mikrovállalkozások	166 981	583 094	16 461	9 598 036	2 759 856
Kisvállalkozások	34 369	553 617	28 088	15 550 061	3 622 567
Középvállalkozások	5 423	379 528	40 972	15 550 068	3 200 832
Nem KKV körbe tartozó szervezetek	6 954	1 096 856	58 079	63 704 032	13 143 545
Összesen	755 905	3 121 384	34 981	109 187 987	24 205 279

Forrás: KSH 3.2.9. A vállalkozások teljesítménymutatói kis- és középvállalkozási kategória szerint 2018-ban

Magyarországon 2019-ben a vállalkozások 99,08%-a a foglalkoztatottak száma alapján a kis- és középvállalkozások kategóriájába tartozott, és az országban a foglalkoztatottak 64,86%-a tevékenykedett a szektorban, ez alapján megállapítható, hogy a szektor jelenti a gazdaság gerincét. A gazdasági horizontális lefedettségén túl a kiadvány alapján a vertikális viszonyokra is tudunk következtetni. Ennek értelmében kb. 1000 forint árbevételből 420, 1000 forint hozzáadott értékből pedig 460 forinttal járul hozzá a gazdaság mértékéhez a szektor. A dolgozat az egyéni vállalkozások számára elérhető adónemeinek és hozzájuk tapadó sajátosságokat kívánja bemutatni.

Ehhez tovább szükséges tagolni a szektort, egyéni és a társas vállalkozások tekintetében.

3. táblázat

A regisztrált gazdasági szervezetek száma, 2018-2019

Évszám	Társas vállalkozás	Egyéni vállalkozó	Egyéb önálló vállalkozó, adószámos magánszemély	Nonprofit szervezet	kts. rend szerint gazdálkodó és egyéb szervezetek	Összes gazdasági szervezet
2018	521 003	493 958	742 528	130 361	20 958	1 908 808
2019	515 274	531 617	747 518	129 767	21 575	1 945 751

Forrás: KSH A regisztrált gazdasági szervezetek száma, 2019

A statisztikai összefoglalóból kiolvasható, hogy a regisztrált vállalkozások közel kétharmada önálló vállalkozás. A dolgozatban tárgyalt adónemek célközönsége, az egyéni vállalkozók, aránya 2019-ben az összes regisztrált gazdálkodó között meghaladta a társas gazdálkodási formában működő vállalkozásokét, a történelemben először, így az adórendszer nyújtotta lehetőségek feldolgozása aktuálisabb, mint valaha.

További a valóságnak megfelelő teljesítményértékeket az egyéni vállalkozásokról nincs módunkban szerezni. Az elérhető adatok becsléseken alapulnak². Ennek oka többek között az eltérő adatigényű bevallások, amelyek elégtelen adminisztratív adatforrást jelentenek a kategória leírásához. Ez egy aktuális probléma. A vállalkozók mennyisége túl nagy ahhoz, hogy ne legyen a gazdasági teljesítményükről egységes, legalább minimális adattartalmú éves jelentés, amelynek segítségével megalapozott döntésekkel kontrolálhatóvá válna a gazdálkodási forma.

² http://www.ksh.hu/statszemle_archive/2013/2013_07/2013_07_691.pdf

3. A KISADÓZÓ VÁLLALKOZÁSOK TÉTELES ADÓJA

3.1.Általánosság

A kata jogforrása a 2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról. A személyi jövedelemadó alternatívájaként, szabadon választható adónem 2013. január 1-én vezették be, a mikro- és kisvállalkozások számára. Megjelenése óta népszerűsége egyre nő, egyszerűségének és elérhetőségének, illetve a bevételi határ 8 majd 12 millió forintos frissítésének köszönhetően.

Első körben állapítsuk meg az adónem gazdasági lefedettségét. A KSH 2019-es A regisztrált gazdasági szervezetek száma összefoglalójában 2018-as évben 28 000 katás adózót tartanak nyilván.

4. táblázat
A kata és kiva adónemet választó vállalkozók száma³

Évszám	KATA	KIVA	Regisztrált vállalkozások száma
2013	9 504	6 337	15 841
2014	12 866	6 695	19 561
2015	15 575	6 014	21 589
2016	17 683	6 306	23 989
2017	23 626	14 568	38 194
2018	28 317	27 957	56 274

Forrás: saját szerkesztés

Ezt a számot keveslem, további kutatás után találtam egy cikket, Izer Nóbret az adóügyi államtitkár azt nyilatkozta a Magyar Nemzetnek 2019. júliusában, hogy akkor a katások száma megközelítette a 350 000⁴-et. A két adat nem feltétlen zárni ki az egyik igazságát, mert gondolhatnánk, valami történt 2018-ról 2019-re. Sajnos a zavar tovább mélyül, a cikkben szó van korábbi évek adatairól, 2017 végén 240 000 katásról van szó. Részemről hivatkozási szempontból teljes a zavar, a KSH adatot keveslem, az államtitkár által közölt adatok valóságosabbnak tűnnek. A KSH 3.7.2. A központi költségvetés bevételei és egyenlege statisztikájában a Kisadózók tételes adója 2019 évi teljesítése 158 516 millió forint. Ennek

³ <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/gazd/2019/index.html>

⁴ https://www.kormany.hu/download/5/f7/b1000/KKV_Strategia.pdf

ismeretében lehetőségem van egy minimum kata felhasználói számot mérni az adóbevétel és tételes adó tizenkétszeresének hányadosképzésével. E szerint 264 193 katás van akkor, ha minden adózó a főállású kisadózónak minősül és az 50 000 Ft-os tételes adó befizetésére kötelezett. Ez a körülmény nem fedti a valóságot, ugyanis nem tudhatom, hogy mellékállású katásból, illetve a magasabb katát fizető főállású vállalkozásból mennyi van, továbbá befizetett extra adó összegét sem.

Az adónemnek alanyai a következő vállalkozások lehetnek

- az egyéni vállalkozó
- az egyéni cég
- a kizárólag magánszemély taggal rendelkező betététi társaság
- a kizárólag magánszemély taggal rendelkező közkereseti társaság
- az ügyvédi iroda

Főszabály szerint ez az eljárás menete, de a tevékenységét év közben kezdő egyéni vállalkozók a webes ügysegéden, új cégek pedig a cégbíróságok útján tudják teljesíteni bejelentésüket.

A kisadózó vállalkozás csak az a vállalkozás lehet, amelyben magánszemély mögöttes felelősként jótáll az adóalany tartozásaiért. Így kft-k, rt-k nem választhatják a KATA-t, tehát az a magánszemély, aki egyéni vállalkozó, egyéni cég esetében annak tagja, közkereseti társaság esetén a társaság kisadózóként bejelentett tagja választhatja jogszerűen a kisadózó vállalkozások tételes adóját, így válva kisadózóvá. A bt.-k és kkt.-k esetében bonyodalmat okozhat, a nem katás tagok jogviszonyának a definiálása, amivel a vállalkozásnak későbbiekben foglalkoznia kell. A következőben láthatjuk, hogy kata egy olyan adónem, amely lehetőséget nyújt más adónemekről való áttérésére, az szja.-ról, tao.-ról a korábbi évben az eváról.

Nem választhatja a tételes adót az a vállalkozás, amelynek adószámát az adóhatóság a bejelentést megelőző két éven belül jogerősen felfüggesztette vagy törölte, vagy ezen időszak alatt az adószáma fel volt függesztve és nem választhatja a tételes adót az ingatlan bérbeadást folytató vállalkozás sem. A tiltott tevékenység akkor zárja ki a vállalkozásokat, ha a tevékenységből a választás évében bevétel származik.

Meg kell említeni azt az esetet, amikor a katás egyéni vállalkozó a tevékenységei között nem szerepel az ingatlan bérbeadói tevékenység, akkor ezt a tevékenységet a vállalkozó magánszemélyként, a személyi jövedelemadóra vonatkozó szabályok szerint végezheti, nem zárva ki a kata választását és nem eredményezi a katás adóalanyiság megszűnését.

Erre a Szja tv. ad lehetőséget, amiben megfogalmazzák, hogy az ingatlan bérbeadás és az egyéb szálláshely szolgáltatás nem minősíti a magánszemélyt egyéni vállalkozóvá. Ilyen esetekben az ingatlan bérbeadói tevékenységből származó jövedelem a katas bevételbe nem, de az alanyi mentesség értékhatárába beleszámít. Ennek oka az, hogy az áfatörvény 188. paragrafusának (3) bekezdése nem tekinti ezen bevételt, az alanyi áfamentesség határánál figyelembe vehető ellenértéknek. Áfa szempontjából a magánszemély és az egyéni vállalkozó ugyanaz az adóalany, így a bevételek összeadódnak, függetlenül attól, hogy azok után milyen módon adózik valaki.⁵

Fontos résen lennie mind egyéni vállalkozónak mind a társas vállalkozást bejelentő ügyvédének, ugyanis, ha nem jelezzük a bejelentés pillanatában a tételes adózás igényét úgy a főszabály szerinti adónem hatálya alá kerül a vállalkozás. Egyéni vállalkozó esetében ez a személyi jövedelemadó jelenti, társas vállalkozás esetében pedig a társasági adót. Ha nem vagyunk erre figyelemmel és bekerülünk a főszabály alá, akkor külön procedúrát von maga után a tételes adó alá való besorolás még akkor is, ha csak egy napot működtek alatta. Egyéni vállalkozó szja tekintetében ez nem jár jelentős munkával, ellenben a társas vállalkozás társasági adó vonatkozásban, ugyanis mondhatjuk, hogy az adónem kéz a kézben jár a szemviteli törvény hatályával, ami megalapozza a kettős könyvvitel, aminek bevételi nyilvántartássá való transzformálása okozhatja a munkaigényt.

Az adóalanyiságot a vállalkozások évközben is választhatják, és az előbb említett munkát ennél a manővernél érhetjük nyomon igazán, miszerint az áttérő vállalkozásra a Tao tv.-nek a jogutód nélküli rendelkezések az irányadó⁶. Ez azzal jár, hogy a tao-s időszakot záró beszámolóval kell befejezni és az azt alátámasztó záró adóbevallást kell készíteni, így, ha van rá mód az áttérés lehetőségét igyekezzenek a társas vállalkozások az az ületi év utolsó napjára időzíteni, az az a katas időszakot kezdjék meg január 1-jével. A zárlati munkákra az átjelentkezést követő 5 hónapon belül el kell végezni, és nem csak a tao, de az iparüzési adóbevallásnak is eleget kell tenni. Ezen felül van még egy teendő, méghozzá a korábbi évek fel nem vett eredményének adózása. A számviteli törvény hatálya alól kikerült adózóknak volt lehetőségük nem felhasználni a működésük ideje alatt megtermelt eredményeket, ami a kata hatálya alatt értelmezhetetlen kategória. Ennek megfelelően ezt az eredményt ki kell fizetni a tagoknak, aminek adóvonzatát meg kell állapítanunk. A kényszerített eredménykifizetés adója az osztalék utána adót kiváltó adó. Számításának a módját a kata tv. 26/2 írja elő, melynek képlete röviden

⁵ https://adozona.hu/kata_kiva/Ingatlanberbeado_maganszemely_katas_vallalk_WIUT9B

⁶ kata tv. 27. §

az eredménytartalék, saját elhatározásból leköötött tartalék, tárgyévi adózott eredmény és a ki nem fizetett osztalék összegének és a tárgyi eszközök könyv szerinti értékének a különbsége. Lényege, hogy a korábbi évből letárolt eredményéből levonjuk a tárgyi eszközök még nem elszámolt értékcsökkenését. Ezzel egyébként érvényesíthetjük a már meglévő tárgyi eszközök maradék még el nem számolt értékcsökkenését az eredmény terhére, ugyanis kata időszak alatt nem létező fogalom az értékcsökkenés. Az egyenlet eredménye után pedig 15% adót kell fizetnünk. Alapvetően ez egy kedvezményes osztalék kifizetés, amivel megspórolható 17,5%-os szochó a maximumáig. Ennek a lehetőségnek a legnagyobb kedvezménye 676 200 Ft lehet. Szja esetében is van teendő, a katás bejelentkezést követő hónap 1-vel megszűnik az szja adóalanyiság, az szja időszak eredményét ugyan úgy meg kell állapítani, de a tao-s verziótól eltérően soron kívüli adómegállapításra nem kötelezett, az adóbevallás határideje főszabály szerint a következő év május 20-a. Még egy feladat övezi az szja-s áttérőket, mégpedig, ha van, akkor a készletállomány felvétele. Szja esetében a vásárolt készletek csökkentik a számított szja alapját függetlenül attól, költségként elszámolható, függetlenül attól, hogy azt a vállalkozó felhasználta, vagy továbbértékesítette volna. Megszűnő szja alany esetében ennek a fel nem használt készletállománynak az értékével meg kell növelni a bevételt, ezzel feltételezve azt, hogy a korábbi időszakok eredménye készletek költségébe van tárolva.

Katára áttérő vállalkozások esetében más a helyzet, ugyan az szja adóalanyiság megszűnt, de a tevékenység folytatódik, így számíthatunk arra, hogy egyszer a készlet értékesítésére kerül, ami majd a kata időszakban újra beleszámít az árbevételbe⁷, egészen addig amíg kata alatt működik a vállalkozás. Ha a vállalkozás megszűnik, akkor a megszűnés évében kell katás bevételként a készletértéket elszámolni. Ez a körülmény a megszűntetés időpontjának a tervezésé igényli, mert pl. január 31-én megszűnik egy vállalkozás 1,5 millió forint készlettel, anélkül, hogy állított volna ki számlát, akkor a januári hónapra 1,5 millió bevételt kell a számításba venni, amiből a januári befizetett tételes adó csak 1 millió forintot fedez, ami 0,5 millió forint határ bevételt jelent, ami után a 40%-os katát be kell vallani és fizetni. Itt gyors mérlegelés után arra következtetésre jutunk, 400 000 Ft extra adót kellene megfizetnünk, ha nem áldozunk maximum 75 000 Ft tételes adót az egyébként gazdaságilag passzív időszakra. Megközelítés kérdése, hogy fogjuk fel ezt, veszítettünk 75 000 vagy nyertünk 325 000 Ft-ot.

Amennyiben visszatérne a vállalkozás az szja hatálya alá, úgy az átérést követően kell az új szja időszak bevételeit növelni az áthozott készletértékkel.

⁷ kata tv. 25. § (2)

Az áttérése sajátossága a korábbi időszak bevételeinek és költségeinek beszámítása. Mivel a kata pénzforgalmi szemléletű, tehát az értékhatárba az a bevétel tartozik, ami a katás időszakba befolyt, így mégis el kell térni ettől szemlélettől, nem is a teljesítés idejét, hanem a számla keltét figyelembe véve. Jogosan merül fel a kérdés, hogy miért nem a főszabály szerinti teljesítés időpontját vennék alapul, mert a folyamatos teljesítésű ügyletek teljesítése a fizetési határidővel egybeesik, és pont ez okozza a bevétel adóidőszaki besorolásának az anomáliáját, így kerül a bevételek és költségek beszámításának alapjául az azt tartalmazó számla vagy szerződés kelte. Mivel a KATA adóalanyiság a választás bejelentését követő hónap első napjával jön létre, azokra arányosított értékhatár vonatkozik.

Ez az jelenti, hogy abban az esetben, ha a vállalkozó április 1-jével lett kisadózó, úgy a rá vonatkozó értékhatár 12 millió forint és az eddig eltelt hónapok száma szorozva a 12 millió egy tizenkettedének összegének a különbsége, az-az 9 millió forint. Ez az lineáris arányosítási módszer gondot okozhat pl. a szezonálisan bevételt szerző kisadózók esetében.

Magát a bevételt a kata tv. 2§12. határozza meg: *adózó vállalkozás bevétele: a kisadózó vállalkozás által a vállalkozási tevékenységével összefüggésben bármely jogcímen és bármely formában mástól megszerzett vagyoni érték, ideértve a tevékenység végzéséhez kapott támogatást és a külföldön is adóköteles bevételt, valamint az az összeg, amelyet az adóalany az általa kibocsátott bizonylat alapján az adóalanyisága megszűnése napjáig még nem szerzett meg, hogy nem bevétel,*

Magyarul minden bevétel, kivéve. A kivételek meghatározásának alapja, hogy a katás vállalkozás bevételi nyilvántartást vezet. Kettős könyvvitel esetében világos lenne, hogy a felszámított áfa, kapott kölcsön, a katás vállalkozás által nyújtott kölcsön visszavétele, nem bevétel kategória.

Továbbá nem számít katás bevételnek az olyan vagyon, amit piaci értéken vásárolt, tehát az érték, amit piac érték alatt vásárolt vagy esetleg ingyen kap, annak a piaci értékét bevételként kell számontartani. Erre nézzünk egy divatos példát. A kisadózó tevékenysége taxis személyszállítás. A taxizáshoz a tételes adózó felhasználja a magánszemélyként tulajdonában álló speciálisan felszerelt autóját. Ez tulajdonképpen egy ingyenes bérleti díj, mivel taxizásra alkalmas személygépkocsit lehet a piacon bérelni, így ennek az értékét könnyedén lehet számszerűsíteni, és minden holnapban hozzászámolni a bevételhez. Egyelőre még nem hallottam olyat, hogy ezeket a tranzakciókat számonkérte volna az illetékes hatóság. Úgy gondolom, hogy ez az elhanyagolás nem véletlen, ennek ellenőrzése a hatóság szempontjából magas erőforráselvonást jelentene, és nem is biztos, hogy okozna többlet adóbevételt. Ha ez így van, akkor a szabálykövető adózó, ha ezeket a tranzakciókat nyilvántartja, akkor a befektetett

időráfordítása is karba vész. Az adózó részéről ez kevesebb szabadidőt jelent, vagy ha munkaideje kárára teszi, akkor kevesebb hozzáadott értéket jelent, mint vállalkozás, mint nemzetgazdasági szinten.

Nem bevétel a fejlesztési célra vagy költségek fedezésére célra kapott támogatás. A támogatás természetéből fakadóan egyszer majd el kell számolni a támogatás felhasználásáról, aminek az alapja a költség számlák nyilvántartása, eltérően a katas gyakorlattól.

Nem bevétel még a kártérítésre címen kapott összegek és a nem kizárólag a tevékenységet szolgáló eszközök értékesítése. Az utolsó pont egy 2018-as újítás, korábban nem volt róla szó. Ez azt jelenti, hogy ha a vállalkozás székhelye a természetes személy lakhelye, és ha a lakhely az illető vállalkozó tulajdonában áll és azt értékesíti, akkor az eladási ár nem tartozik a katas bevételbe.

Nem forint összegű bevételeket az átvétel vagy a jóváírás napján jegyzett MNB árfolyamon számítjuk.

A katas bevétel megszerzésének az időpontját a kata tv. 2.§ 13. határozza meg. A pénzforgalmi személet jegyében minden bevétel akkor realizálódik mikor az megtörténik. Készpénz átvétele, elektronikus pénz jóváírásának a napja, kapott vagy vásárolt jog esetében az a nap, amikor a katas vállalkozás a jog gyakorlására jogosulttá vált, a vállalkozás kötelezettségeinek megszűnésének napja. Ha a kata adóalany megszűnik, akkor a megszűnés napjával bevételnek kell minősíteni azoknak a kiállított számláknak az ellenértékét, amelyek még nem kerültek rendezésre. Ez a módszer, ha megfigyeljük, analóg a korábban taglalt kata áttérést övező bevétel és költség számítási elvvel. Az utolsó időpont meghatározása eltér a pénzforgalmi szemlélettől és áttér az áfa tv. szerinti rendelkezésekre, miszerint igény bevett szolgáltatás esetében az teljesítés időpontja, amikor a teljesítés létrejött. Na de hogy kerül a bevételek közé igény bevett szolgáltatás? Ezt a taxibérlet példájával szemléltethető, miszerint a magánszemély használatra átnyújtotta gépjárművét, ezzel létrejött a bérleti szolgáltatás, és a nyújtott szolgáltatásra vonatkozó áfatelejesítés lesz a bevétel szerzésének időpontja még akkor is, ha nem került számla kiállításra.

A kisadózó jövedelme a megszerzett bevételről tett nyilatkozatában feltüntetett bevétel 60 százalékáról, több tag esetén annak fejenként egyenlő része.

3.2.A kata és az áfa kapcsolata

Van két „általános” sajátosság az áfa és a dolgozat által tárgyalt adónemek és az áfatörvény között, melyek a vállalkozási tevékenység adminisztrációs terhet jelentősen növelik és a vállalkozások számára meglepetést okozhat.

Először a katás bevételi határ ismeretében hasonlításuk azt össze az áfa alanyi mentes határral, ugyanis a két határérték számtani összege azonos, de számítási módja eltérő, majd a vegyük górcső alá EU-s ügyletek.

Az áfa tv. az alanyi adómentesség számításánál a 12 millió forintos bevételi határt napokra számítja és nem hónapokra, mint a kata tv., és a bevétel az áfatörvény szerinti teljesítés időpontjában keletkezik és nem akkor, amikor azt rendezik, illetve devizás ügyletek esetében is eltér nagy valószínűséggel az átváltási árfolyam, kata esetében a számla kiegyenlítés napjával kell MNB árfolyamon értékelni, míg áfa szempontjából a teljesítés napival.

Példával szemléltetve, ha frissen november 21-én jött létre a vállalkozó akkor 2 hónapnyi kata befizetésére kötelezett, ami 2 millió forintos katás extra adó nélküli bevételre jogosítja. Áfa szempontjából más a helyzet, ebben az esetben 365 napra juthat 12 millió forint bevétel. november 21 és december 31 között 40 nap van, ennyi napra jut arányosan az alanyi mentesség határa, ami 1 315 068 Ft. A különbség jelentős, akinek szükséges az alanyi mentes státusza az legyen erre figyelemmel. A számla kiegyenlítése és teljesítés közötti differencia könnyen számontartható, az átváltási különbségnek mértéke nem jelentős.

Vegyük azt az esetet, amikor a vállalkozó szolgáltatást kíván EU-s adóalany részére nyújtani. Ez mára egy teljesen hétköznapi elképzelés a szolgáltatói szektorban, feltétele, hogy igényel EU adószámot. Ez történhet akkor, amikor az egyéni vállalkozás a webes ügyegéden megképzésre kerül, vagy az egyéni cég bejegyzésének kérelmével, vagy működő vállalkozások esetében változás bejelentő nyomtatvány beadásával. Ha ez megtörtént, már csak a vevő érvényes adószámát kell feltüntetni a számlán, amely érvényességről minden esetben meg kell győződni a VIES uniós adószám ellenőrző felületén. Ha nem lenne érvényes, akkor az ügyletet belföldi szolgáltatásnyújtásként kell kezelnünk, még akkor is, ha van videófelvételünk arról, hogy az elkészült munkát szállító bitek és megabájtok elhagyják az ország területét.

Ha mindkét fél adószáma érvényes, akkor kiállításra kerülhet a számla, amin nem szabad feltüntetni az áfakulcs helyén az alanyi mentes státuszt, hanem hivatkozni kell, hogy az áfafizetés a szolgáltatás igénybe vevőjét terheli. Ezzel a létrejött hivatalosan is az EU-s tranzakció. Az adózó áfanyilatkozatától függetlenül kötelezetté vált a havi gyakoriságú áfa és az azt részletező összesítő bevallás beküldésére. Ez egy plusz terhet jelent az amúgy alanyi

mentes adózóra, és ezt az operációt minden hónapban meg kell ismételni, amikor EU-s ügylet történt.

Érvénytelen adószám esetében az alanyi mentes adózó első ránézésre nem károsul az ügyletben, nem úgy, mint az áfa főszabályt választó. Mivel belföldi minősítésű vált az ügylet, úgy áfásan bruttó módon kell kiszámlázni azt az összeget, amelyben feltehetően nettó elszámolásban állapodtak meg. Ez azt jelenti, hogy a vállalkozónak saját megának kell kifizetnie az áfa összegét, mert azt nem tudja a végfelhasználóra kényszeríteni, ami jelentős egyszeri anyagi hátrányt okoz.

A sajnálatos körülményt elfogadva, máris belefuthatunk a következő kárt okozó sajátosságba, mégpedig abba, hogy az Unióba nyújtott szolgáltatások ellenértéke nem számít bele az áfa 12 millió forintos alanyi mentes határába⁸. Azzal, hogy az érvénytelen adószám miatt belföldi értékesítésként sorolódott a korábbi ügyletet, ez a bevétel is beleszámít az áfás bevételi határba és annak az adózónak, aki belföldön egyébként is ennek a határán állt, azt átlöki az alanyi mentes határon. Ennek a következménye, hogy két évig nem választhatja az alanyi adómentességet, legközelebb 3 év január 1-én lehet ismét alanyi adómentes az adózó.

A két következmény tehát mind az áfakörös mind az alanyi mentes adózóra veszélyt jelenthet, így, ha lehet az adószám érvényességét a megállapodás előtt tisztázzák és ne a számla kiállítása időpontjában.

Meglepő módon az óvatlan katás vállalkozó akaratlanul hamarabb belefut az ilyen ügyletekbe, mint azt ő észrevenné. Abban a pillanatban, ahogy reklámozni szeretné magát az interneten, vagy igénybe szeretne venni felhő alapú információs technológia szolgáltatást vállalkozói minőségben már meg is történt az újabb EU-s ügylet, ugyanis jó eséllyel egy Ír bejegyzésű cégtől fogja a szolgáltatásokat igénybe venni. Áfakörös adózó esetében ez nem jár szokatlan kötelezettséggel, de az alanyi mentes vállalkozónak ugyan úgy eleget kell tenni a havi áfa és az összesítő bevallásnak, azzal a különbséggel, hogy az ügyletbe tartozó levonható és fizetendő áfa páros közül az áfa levonást nem érvényesítheti, így meg kell fizetni a 27%-os áfaösszeget. Ha belegondolunk magába a féllábas adózásba, csak elsőre hangzik méltatlanul, de még sem az, mert ha itthon venné igénybe a hasonló szolgáltatást, akkor ugyan úgy megfizetné az áthárított adót. A kettő áfafizetés között csak annyi a különbség, hogy az egyik automatikusan az eu-s ügylet pedig önadózással történik.

A KATA értékhatára 2019-től 12 millió forint. Az a kisadózó vállalkozás, amely 12 hónapnyi gazdálkodás során bevétele előre láthatólag nem fogja elérni a 12 millió forintot, azoknak nem

⁸ 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról 188. §

kell számolniuk az áfafizetési kötelezettséggel, ugyanis az értékhatárig alanyi adómentesség választható. Ez az egyik előnye a rendszernek, amivel rengetek külön nyilvántartástól kímélheti meg magát az adózó. Mindemellett azonban arról se feledkezzünk meg, hogy az alanyi adómentes adóalanyoknak lehetnek olyan ügyletei is, amikor nem járhat el alanyi adómentes minőségében, vagyis áfát kell felszámítani tárgyi eszközét értékesíti, de ennek értéke nem is számít bele a 12 millióba. Amennyiben az adóévben a kisadózó átlépi a 12 millió forintos bevételi határt, úgy a határforintot tartalmazó termékértékesítést, szolgáltatást már adómentes minőségben már nem járhat el így áfásan kell elszámolni, és az adóhatóság. Ilyen esetben a kisadózó elveszti alanyi mentességét, a státuszában történt változásról az értékhatár-átlépést megalósító számla teljesítési napját megelőző naptól számított 15 napon belül köteles bejelentést tenni az adóhatóságnak.

Ebben az esetben, az alanyi adómentesség időszakában keletkezett előzetesen felszámított adó levonására az adóalany nem jogosult⁹. Ez a kérdező esetében azt jelenti, hogy az alanyi mentes státusz megszűnésének napjáig alanyi mentesként beszerzett termékek, igénybe vett szolgáltatások áfáját nem vonhatja le még utólag sem. Áfa-levonási jogot kizárólag az alanyi mentesség megszűnésének napját követő naptól érvényesíthet.

Abban az esetben, ha a vállalkozás az alanyi adómentessége jelenti a piaci versenyelőnyét, pl. természetes személyeknek szolgálat, akkor a minden évben fejben kell tartania azt, hogy a katas 12 millió forintos bevételi határ számítása nem azonos alanyi mentes 12 millió forintos határral.

3.3. Az adó nem adómértéke és az adó nem iparüzési adó viszonya

Amennyiben a kisadózó vállalkozás, amely a naptári év minden hónapjában köteles a tételes adó megfizetésére, a naptári évben átlépi a 12 millió forintos értékhatárt, úgy a határ feletti bevételek után köteles 40 százalékos különadót az adóévet követő év február 25-ig vagy az adóalanyiság megszűnésétől számított 30 napon belül megfizetni.

A kisadózó vállalkozások tételes adóját jogszerűen választó vállalkozások mentesülnek a következő adók és járulékok megállapítása, bevallása és megfizetése alól:

- vállalkozói személyi jövedelemadó, vállalkozói osztalék utáni adó vagy átalányadó,
- társasági adó,
- személyi jövedelemadó,

⁹ 2007. évi CXXVII. törvény [195. § (1) bekezdés]

- szociális hozzájárulási adó, egészségügyi hozzájárulás szakképzési hozzájárulás.

Ez által mentesül a kisadózó a vállalkozás profitját, a jövedelmet terhelő és a foglalkoztatással összefüggő közterhek és a velük járó adminisztrációs terhek alól. Ellenben ki kell emelni, hogy nem mentesül a kisadózónak nem minősülő személyek foglalkoztatásával kapcsolatban felmerült közterhek megállapításának, bevallásának megfizetésének kötelezettségének alól, ez történhet kata, illetve szja hatálya alatt is.

5. táblázat
Egyszerű jövedelemszámítás kata alatt

Eredmény levezetés		KATA
+	Bevétel:	12 000 000 Ft
-	Költség:	2 000 000 Ft
-	Járulék(egyéni):	-
-	Járulék(kifizetői):	
-	Tételes adó	600 000 Ft
	IPA(tételes):	50 000 Ft
-	Adózott eredmény:	9 350 000 Ft
	Összes adó:	700 000 Ft

Forrás: saját szerkesztés

A szemléltetés alapjául szolgáló számításban azt feltételezem, hogy a vállalkozói tevékenység magas hozzáadott értéken alapul, egyedül főállásban végzi a tevékenységét.

Iparüzési adó számítási módot is tartalmaz az adónem. Hasonlón a tételes adó egyszerűségéhez a vállalkozó választhatja a tételes iparüzési adó megállapítást. Ez a bevételtől függetlenül éves szinten 50 000 forint jelent, amit kezdő vállalkozások számára napi bontásban arányosítani kell. Sajátossága, hogy nem megosztható, ha vállalkozásnak a székhelyén kívül van egy bejelentett telephelye a székhelytől eltérő önkormányzatnál, akkor mind a két helyen kötelezett lesz 50 ezer forint iparüzési adó megfizetésére.

Az adó mértéke annak függvénye, hogy a kisadózó főállású vállalkozó, vagy heti 36 órát meghaladó munkaviszony mellett másodfoglalkozású vállalkozó.

- Főállású vállalkozó esetében: az adó mértéke minden megkezdett naptári hónapban 50.000 Ft/hó (lehetőség van emelt összegű adó fizetésére, 75.000 Ft összegben).
- Nem főállású vállalkozó esetén: 25.000 Ft/hó tételes átalányadó fizetési kötelezettség áll fenn.

Nem csak a 36 órát meghaladó munkaviszony mellett jár a 25 ezer forintos kata¹⁰, hanem nyugdíjasként, külföldi biztosítottként, megváltozott munkaképességüként, többes vállalkozó jogviszony esetén, nevelőszülőként és közép vagy felsőfokú tanulmányokat folytat nappali tagozatos hallgató részére.

A többes vállalkozói jogviszony esetében meg kell jegyezni, hogy nincs választás, ha valaki máshol rendelkezik főállású társas vállalkozói jogviszonnyal, akkor abban jogviszonyában kell megfizetni az tbj szerinti járulékokat. Ide kapcsolódóan kering még egy tévképzet, miszerint az olyan személy, aki gyedben vagy gyesben részesül, az jogosan választhatja a 25 ezer forintos tételes adózást. Ez nem így van, de van igazságalapja. Ha az ellátásban részesülő illető 36 órás munkaviszonyából van távol a munkától, amely helyzet a legtöbb esetben igaz, akkor a nav szerint munkaviszonya fennáll, és ez a körülmény jogosítja fel a vállalkozó illetőt a 25 ezer forintos kata használatára.

Nem kell megfizetni¹¹ a tételes adót abban az esetben, ha a kisadózó hosszabb időtartamban munka-és keresőképtelen, az-az:

- táppénzben, baleseti táppénzben, terhességi-gyerekegészségügyi segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül,
- katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona,
- fogvatartott,
- egyéni vállalkozói tevékenységét szüneteltette

A kata megfizetése hónapokra van osztva, ezért a keresőképtelenséget is 30 napjával vizsgáljuk. Ha megvan a 30 nap, akkor mentesül a kata fizetés alól abban a hónapban, amelyikben elérte a 30. napot a státusz. Következő mentesség csak a 60. napon jár. A mentesség nem jár automatikusan, a keresőképtelenséget minden hónapban jelenteni kell a navnak, és a legjobb, hogy erre utólag is van mód. Nagy megkönnyebbülés ez azoknak, akik lábadozásuk vagy fogságuk során elfelejtették ezt jelenteni, ellenben az adóhatóság viszont minden hónapban előírta számukra az adókötelezettséget, akkor lehetőségük van az adótartozásuk visszatörlésére.

A tevékenység szüneteltetésére csak az egyéni vállalkozóknak van lehetőségük¹², a társas vállalkozásokkal szemben, ahol minden esetben a működés minden hónapjára ételes adót meg kell fizetni. A szüneteltetés okozta tételes adó meg nem fizetése csak akkor szabályos, ha az egyéni vállalkozó a webes ügysegéden a belügyminisztérium számára ezt bejelenti. Korábban

¹⁰ Kata tv. 2.§(8)

¹¹ Kata tv. 8.§(9)

¹² 2009. évi CXV. törvény az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről 18.§(3)

volt már szó róla, de igyekezzünk a bejelentést hónap végén megtenni. Ezzel a procedúra nem teljes, ha a folyamatot itt berekesztenénk, attól még az adóhatóság előírja az adófizetési kötelezettséget, ezért az adóhatósághoz is jelenti kell változásbejelentőn a katas vállalkozás szüneteltetését. A rendszer kétablakos, de a legfontosabb, hogy a belügyminisztériumnak jelezzük először a szüneteltetést, ha ez megvan, akkor az adóhatóságnál utólag is eljárhatunk. A szüneteltetés 2 évig is fenntarthatjuk, de ebben az időben gazdasági tevékenységet semmilyen adónem alatt nem végezhetünk egyéni vállalkozó minőségünkben. Ha a szüneteltetés egy teljes hónap, akkor a kata esetében ez a hónap csökkenti az éves határt, és így tovább.

Az adónem bevezetésének célja, hogy szélesítsék az adózók körét az egyszerűségükkel, és hogy továbblépésre ösztönözzék őket, de legalábbis semmiképpen sem a rendszerben való megragadásra, illetve a kezdő és lehető legkisebb adózó mikro- és kisvállalkozásokat bevezesse az adórendszerbe, adott esetben a fekete- és szürkegazdaságból, illetve a már az adórendszerben lévő legalacsonyabb bevételű mikro- és kisvállalkozásoknak egyszerű adózási és adminisztrációs környezetet teremtsen.

A fejadók sajátosságaként nem veszi figyelembe a tevékenység költségét, emiatt sejthető, hogy a nagy hozzáadott értéken termelő, de kevés költséggel rendelkező vállalkozóknak találták ki. Van egy buktató a kataban, ami az adónemben vonzó egyszerűségeket a vállalkozó ellen fordíthatja, még hozzá, ha a katas adózó megfelelne annak, hogy ő most vállalkozik, mert fél évvel ezelőtt kipróbálta, mert a létrehozási folyamat 10 perc alatt elvégezhető, de utána a mégsem folytatott vállalkozási tevékenységet, de a szüneteltetés nem jelentette be, egy idő után arra lesz figyelmes, hogy az adóhatóság levélben értesíti a több százezer forintos adótartozásáról. Sajnos hallani ilyen horror sztorikat és minden nap történik ilyen. Ebben az esetben a katanak van egy önmegsemmisítő mechanizmusa, mely hatékonyságán 2019-ről 2020-ra rontottak. 2019-ben még 100 000 forintot meghaladó nyilvántartott adótartozás automatikus kizárást jelentett a kataból, aminek eredménye, hogy nem keletkezik újabb tételes adó befizetési kötelezettség. Ezzel meg is állt a végzetes folyamat, nem úgy, mint 2020-ban amikor a nettó adótartozás határát 1 000 000 Ft emelték¹³. Ezzel a passzussal más problémám is van. Abban az esetben, ha a vállalkozó magánszemélyként pl. vagyonszerzési illeték megfizetésére vált kötelezetté, és nem tud arról, hogy kérhet részletfizetés, vagy átmeneti fizetési nehézséggel küzd, akkor a kata kizárhatja az adózót az egzisztenciáját jelentő adózási módból.

¹³ Kata tv. 5.§(1)

4. EGYÉNI VÁLLALKOZÓK SZEMÉLYI JÖVEDELMADÓJA

4.1.A személyi jövedelemadó sajátosságai

Az előbb megismert kisvállalkozások tételes adója az egyéni vállalkozók egyetlen alternatívája a személyi jövedelemadóval szemben. A dolgozat az vállalkozási tevékenység adózását vizsgálja, így a személyi jövedelemadóból a külön adózó jövedelmek közül a katóhoz hasonlóan egyszerűbb átalányadózást és a társasági adózáshoz hasonló vállalkozói személyi jövedelemadózást mutatom be. Egyéni vállalkozások esetében, ha a vállalkozó máshogy nem dönt, akkor a megalakulás pillanatától az adónem hatálya alá tartozik. Katára való átérésre van lehetőség, a korábban megismert formában.

Első körben állapítsuk meg az adónem gazdasági lefedettségét. Személyi jövedelemadó szerinti adózás a főszabály egyéni vállalkozások tekintetében, tehát aki egyéni vállalkozóként nem katás az a szja hatálya alatt teljesíti az adókötelezettségét.

6. táblázat
A regisztrált gazdasági szervezetek száma 2015-2019¹⁴

Év szám	Társas vállalkozás	Egyéni vállalkozó	Egyéb önálló vállalkozó, adószámos magánszemély	Nonprofit szervezet	Költségvetési, költségvetési rend szerint gazdálkodó és egyéb szervezetek	Összes gazdasági szervezet
2015	560 853	400 493	729 532	128 271	18 555	1 837 704
2016	540 585	420 671	735 980	129 609	19 256	1 846 101
2017	529 608	450 901	739 092	130 305	20 509	1 870 415
2018	521 003	493 958	742 528	130 361	20 958	1 908 808
2019	515 274	531 617	747 518	129 767	21 575	1 945 751

Forrás: saját szerkesztés

Ez az jelenti, hogy a közel 532 000 egyéni vállalkozók száma megoszlik a két adónem között. Ha katás vállalkozásból 350 000 van akkor a személyi jövedelemadó szerint adózó vállalkozások száma hozzávetőlegesen 182 000.

Egy főállású egyéni vállalkozónak a személyi jövedelemadó hatálya alatt bevételtől függetlenül fizetni kell maga után a járulékokat. Járulékfizetésről a Tbj,73 valamint a végrehajtására

¹⁴ <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/gazd/2019/index.html>

vonatkozó 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet rendelkezik. Társadalombiztosítási jogszabályok alkalmazása szempontjából egyéni vállalkozónak minősül:

- az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló törvény szerinti egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő természetes személy,
- a szolgáltató állatorvosi tevékenység gyakorlására jogosító igazolvánnyal rendelkező magánszemély, a gyógyszerészeti magántevékenység, falugondnoki tevékenység, tanyagondnoki tevékenység vagy szociális szolgáltató tevékenység folytatásához szükséges engedéllyel rendelkező magánszemély,
- az ügyvéd,
- az egyéni szabadalmi ügyvivő,
- a nem közjegyzői iroda tagjaként tevékenykedő közjegyző,
- a nem végrehajtói iroda tagjaként tevékenykedő önálló bírósági végrehajtó.

7. táblázat

A tbj szerinti bérminimum utána adók és járulékok mértéke¹⁵

	Adóalap eltérítés	Adómérték	Minimálbér után: 161 000Ft	Garantált bérminimum után: 210 600
Személyi jövedelemadó	100,0%	15,0%	24 150	31 590
Nyugdíjjárulék	100,0%	10,0%	16 100	21 060
Egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék	150,0%	8,5%	20 528	26 852
Szociális hozzájárulási adó	112,5%	17,5%	31 697	41 462
Szakképzési hozzájárulás	112,5%	1,5%	2 717	3 554
Összesen:			95 191	124 517

Forrás: saját szerkesztés

Nem kerülhető el a garantált bérminimum alapú járulékfizetés abban az esetben, ha az egyéni vállalkozó személyesen végzett főtevékenysége legalább középfokú iskolai végzettséget vagy középfokú szakképzettséget igényel. A minimum járulékfizetés egészen addig használatos amíg kivétként vagy az átalányban meghatározott jövedelem nem éri el a minimum alap 150%-át. A kátához képest kétszeres adóterhen felül, a személyi jövedelemadó szerinti adózónak a járulékokat havonta nem csak fizetni kell, hanem be is vallani. A lényeg, hogy közvetlenül nem a személyi jövedelemadó okozza a többlet adóterhelést, hanem az adónemhez tapadó tbj törvény. Ez mindenféle képen többletterhet a kátával szemben, ha a vállalkozó önmaga vagy könyvelői asszisztenciával végzi. Az adóteher változni fog 2020 július 1-től, a 150%-os

¹⁵ Kisadózók ABC-je 2019 Adónavigátor 87. oldal

Egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék és a 10%-os nyugdíjjárulék helyett egységes 18,5%-os TB járulék lesz. Adó és járulékfizetésre kedvezményt kínál a törvényt az egyidejűleg több biztosítási jogviszonyban álló (ún. másodfoglalkozású) egyéni vállalkozóknak, részükre nem kell a 1,5%-os munkaerőpiaci járulékot megfizetni, továbbá nem kell minden hónapban az előbb ismertetett adókat és járulékok a minimum jövedelem után befizetni, adózni elég csak a vállalkozás jövedelme után. Ha a főállású egyéni vállalkozó akár egy hónapra 36 órát meghaladó munkaviszonyba kerülne, akkor az érintett hónapban másodfoglalkozásúvá minősül. tbj szempontjából van még egy kedvezményezett kategória még hozzá a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó. Ők a nyugdíjasok és az özvegyi nyugdíjban részesülő egyéni vállalkozó, aki elérte a nyugdíjkorhatárt. Részükre 10%-os nyugdíj és havi 7 710 Ft egészségbiztosítási szolgáltatási járulék fizetés vonatkozik, és a havi bevallással szemben negyedévente kell megállapítani és fizetni, a főállású egyéni vállalkozókhöz hasonlóan az 58-as nyomtatványon. Egyébként ugyan ezek a körülmények (csak más bevallással) vonatkoznak a társasági adó hatálya alatt működő társas vállalkozókra is.¹⁶

A katóhoz hasonló módon és körülmények között, itt is van lehetőség az egyéni vállalkozóknak mentesülni a

- szociális hozzájárulási adó,
- nyugdíjjárulék,
- egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék

fizetése alól, arra az időtartamra, amely alatt:

- táppénzben, baleseti táppénzben, terhességi-gyereklányi segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül,
- katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona,
- fogvatartott,
- egyéni vállalkozói tevékenységét szüneteltette,

Abban az esetben, ha nem végez közben vállalkozói tevékenységet. A katónál megismert módszerrel ellentétben, nem 30 nap alapú az elszámolás, ha a mentesítés időtartama nem éri el

¹⁶ Nav információs füzetek :3_Az_ egyeni_vallalkozok_szja__es_jarulekkotelezettsege_20200129, 12_Tarsas_vallalkozasok_tarsas_vallalkozok_20200130

a bevallani kívánt hónap egészét, akkor a hiányzó napokra arányosítva kell bevallani és befizetni az adó és járulékokat.

Még mielőtt belevágok a két jövedelem megállapítás mód között nézzük meg hogy mi a közös. Az adózási mód alapja a bevétel¹⁷:

- értékesített termék, áru és szolgáltatás ellenérték, előleg, de a szállításért vagy csomagolásért külön felszámított összeg nem,
- a gazdasági tevékenységet szolgáló tárgyi eszköz értékesítésért kapott ellenérték, ha az eszközzel kapcsolatosan korábban már költséget, értékcsökkenést számolt el,
- kapott kamat,
- felvett támogatás,
- kapott bírság kötbér,
- saját előállítású vagy vásárolt termék felhasználása vagy térítés nélküli átadása esetén piaci értéken, ha azzal kapcsolatban korábban költséget számolt el, kivéve, ha katasztrófa esetén adakozás keretében nyújtja,
- 200e Ft-nál magasabb értékű üzemi eszköz értéknek a 100,66,33 százalék értéke, ha azt térítés nélkül átruházza egy, két vagy három éven belül, ha a beszerzési értékét korábban egy összegben elköltségelte,
- visszatérített bármilyen adó, ha azt a vállalkozó korábban elköltségelte,
- káreseménnyel kapcsolatban kapott kártalanítás,
- biztosítási szolgáltatás értéke, amennyiben a biztosítás díját a vállalkozó költségként nyilvántartotta,
- a vállalkozás keretein belül értékesített ingatlanból vagyoni értékű jogból származó bevétel.
- megszűnő vállalkozás esetében a készlet értéke(katánál volt szó róla)

A bevétel megszerzésének időpontja az ellenérték kézhezvételének, jóváírásnak a napja, tehát a katánál megismert pénzforgalmi szemlélet érvényes az szja-ban is, mint bevétel, mint költségoldal.

¹⁷ 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról 10. számú melléklet

4.2. Az átalányadó

A katóhoz egyszerűségében hasonlító átalány szerinti adózás a vállalkozó személyi jövedelemadózással saját alternatívája. Kezdő vállalkozó esetében a tevékenység megkezdése pillanatában, a működő egyéni vállalkozókénál pedig adóévenként van lehetőség ezt az adómegállapítást választani. Az adó megállapítási mód választási kritériumokhoz kötött. Az átalányadózás megkezdését megelőző adóévben a vállalkozói bevétel nem haladhatta meg a 15 millió forintot, kezdő vállalkozó esetén ennek az arányosított összegét. Kivételt képez két eset, ha az illető vállalkozó östermelő, akkor 8 millió forint a határ, illetve, ha az illető vállalkozó kiskereskedelmi tevékenységet végez¹⁸, rá 100 millió forintos határ vonatkozik. Meg kell jegyezni, ha az egyéni vállalkozó östermelői tevékenységet és klasszikus vállalkozói tevékenységet végez, akkor a külön-külön számítható az eredmény.

A bevételi és határkategóriákhoz eltérő mértékű költséghányadok tartoznak, függően attól, hogy kiegészítő tevékenységet folytatónak minősül a vállalkozó, avagy nem. Az általányban megállapított jövedelemmel szemben kedvezmény nem elszámolható, az előző adóévben vállalkozói szája alatt beszerezett eszközök után időarányosan (év közben kezdők) 20% értékcsökkenést, és ha volt, akkor veszteségelhatárolást elszámoltnak kell tekinteni.

8. táblázat
Az átalányadó adóalapja¹⁹

Bevétel			
-			
viszsa nem térítendő támogatás nem számít bele			
+			
megszűnő vállalkozás esetében az átalány kezdetén felvett készlet értéke			
=			
Átalány adóalap			
Átalány bevétel mértéke			
	Határ	Vállalkozó	Kieg.tev.
Főszabály	15 M	60%	75%
Meghatározott tev. esetében	15 M	20%	25%
Kizárólag kiskereskedelmi tevékenység	100M	13%	17%
kisker. tev.-ből kizárólag élelmiszer jell. vegyes üzlet, vegyi áru,	100M	7%	9%

¹⁸ A kereskedelmi tevékenység végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet szerinti kiskereskedelmi tevékenység.

¹⁹ Adómagyarazatok 2020 Penta 151. oldal

gyógynövény, mezőgazdasági üzlet bevételeinek, stb.			
Mg. Kistermelő, élő állat állati termék	8 M	15%/6%	
*			
15%			
=			
átalányban megállapított jövedelemadó			

Forrás: saját szerkesztés

A számítási módszer egyszerűsége és az általános szabályok szerinti bevétel határ távolról emlékeztet a katára. Kicsit értelmezzük a látottakat. Van az átalányadó alapja, főállású vállalkozó esetén általánosságban maximum 15 millió forint, arra számítjuk a 40%-os költségátalányt, így megkapjuk a 9 millió forintot. Ebben az esetben a 9 millió forint lesz az éves átalányban megállapított jövedelem. Ez havonta átlagosan 750 000 Ft jövedelmet jelent, ami magasabb, mint a minimum járulékalap így a megállapított átalányjövedelem után valljuk be az 58-as nyomtatványon és fizetjük meg havonta az adó és járulékokat az szja kivételével, mert azt az 53-as nyomtatványon, az adóévet követő év május 20-ig. Nézzük meg a számítást!

4.3. Adó mértéke

9. táblázat
Általános átalány és számítás két vállalkozói minőségben

	Havi 1 250 000 Ft bevétel főállású vállalkozó	Havi 400 000 Ft bevétel főállású vállalkozó	Havi 1 250 000 Ft bevétel kiegészítő tevékenységet végző vállalkozó	Havi 400 000 Ft bevétel kiegészítő tevékenységet végző vállalkozó
Adó alapja 60%/75%	9 000 000	240 000	11 250 000	300 000
Nyugdíjjárulék 100%*10%	900 000	24 000	1 125 000	30 000
Egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékok 100*8,5%	765 000	20 400		
Szociális hozzájárulási adó 100*17,5%	1 575 000	42 000		
Év végén megállapított szja hónapra lebontva 100*15%	1 350 000	36 000	1 500	45 000
Egészségbiztosítási szolgáltatási járulék			7 710	7 710
Összes adó és járulék	4 590 000	122 400	2 820 210	82 710

Forrás: saját szerkesztés

A 36 órát meghalód biztosítási viszonytal rendelkező egyéni vállalkozó esetét nem számoltam a 1,5%-al járó adóelőnyvel, mert nem jelenhet annyit, hogy egy felelős vállalkozó

döntését befolyásolja. Milyen érdekes, hogy az kiegészítő tevékenységet végző vállalkozó Tbj. szerinti adókötelezettségének taglalásánál mekkora előnynek tűnt a 8,5 % egbizt. 17,5% szochó kedvezménye, amit aztán az szja nyújtotta keretlehetőség megnyírbált azzal, hogy részükre 15%-al magasabb bevétel után kell az adót megállapítaniuk. Természetesen így is kedvezményes a kategória, de a részükre a kata nyújtotta havi 25 000 Ft-os tételes adó sokkal kedvezőbb lehet ezekkel a havi bevételekkel. Támasszuk alá a feltételezést első körben az alsó bevételi határ felől.

10. táblázat

Az általános átalány és kata adóterhének egyenlőségi bevétele két vállalkozói minőségben

	Havi 163 400 Ft bevétel főállású vállalkozó	Havi 92 215 Ft bevétel kiegészítő tevékenységet végző vállalkozó
Adó alapja 60%/75%	98 040	69 161
Nyugdíjjárulék 100%*10%	9 804	6 916
Egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékok 100*8,5%	8 333	
Szociális hozzájárulási adó 100*17,5%	17 157	
Év végén megállapított szja hónapra lebontva 100*15%	14 706	10 374
Egészségbiztosítási szolgáltatási járulék		7 710
Összes adó és járulék	50 000	25 000

Forrás: saját szerkesztés

A 163 400 Ft-os havi forgalom mellett fizetne a főállású átalányadós vállalkozó a havi katanak megfelelő fizetné az adót. Az átalányban megállapított jövedelem ezen a forgalom szinten nem értelmezhető kategória. Elevenítsük fel, a korábban olvasottakat, ebben az esetben a megállapított jövedelem alacsonyabb a minimum járulékalapnál így a járulékalapján kell számítani és fizetni az adót. Az alacsonyabb minimum után számított adó összege 92 475 Ft. Ez azt jelenti, hogy a 163 ezer forintból 92 ezer forintot le kell adózni, a vállalkozás eredménye 0 forintos költséggel is csak 71 ezer forint. Nem életszerű ez a vállalkozói jövedelemkategória, ugyanis munkavállalóként napi 8 órás munkaviszonyban nettó 107 065 Ft jövedelmet lehet szerezni. Vizsgálódjunk tovább a felső bevételi határig.

11. táblázat

15 milliós bevételi határon és alacsonyabb bevételi szinten az általános átalány és a kata adóvonzatának összehasonlítása két vállalkozói minőségben

	Havi 1 250 000 Ft bevétel főállású vállalkozó	Havi 400 000 Ft bevétel főállású vállalkozó	Havi 1 250 000 Ft bevétel kiegészítő tevékenységet végző vállalkozó	Havi 400 000 Ft bevétel kiegészítő tevékenységet végző vállalkozó
Adó alapja 60%/75%	9 000 000	240 000	11 250 000	300 000
Nyugdíjjárulék 100%*10%	900 000	24 000	1 125 000	30 000
Egészségbiztosítási- és munkaerő- piaci járulékok 100*8,5%	765 000	20 400		
Szociális hozzájárulási adó 100*17,5%	1 575 000	42 000		
Év végén megállapított szja hónapra lebontva 100*15%	1 350 000	36 000	1 687 500	45 000
Egészségbiztosítási szolgáltatási járulék			7 710	7 710
Összes adó és járulék	4 590 000	122 400	2 820 210	82 710

Forrás: saját szerkesztés

Az eredmény sokkoló. A viccet félre téve az átalány szerinti szja-t el kéne tiltani az óvatlan vállalkozó elől. Eddig valódi költségről és valódi jövedelemről nem volt szó. Azt feltételezzük, hogy 60% költség felett nem is éri meg az átalányadó választani a tételes költségelszámoló szja-val szemben, de mivel az átalányadózás csak évről évre választható, tehát minden év végén kell arról nyilatkozni, hogy a jövő év eredményét átalányban fogjuk meghatározni, vagy a kezdő vállalkozás a megalakulás pillanatában, így a jövő költségeinek mértékéről nyilatkozni nem fogunk tudni teljes bizonyossággal. A gondolati alapú kísérletben tovább haladva, a költségek mértéke nem változtathatja meg a két költségre rezisztens adómegállapítási módot, a bevétel ugyan annyi mind a két esetben. Az adón kívüli költségek is azonosak minden esetben, így mégis az adók döntenek. Továbbra is a kata az előnyösebb választás.

Az általános átalány vizsgáltam első körben, most a törvényben felsorolt és kedvezőbb költséghányad számítására jogosító tevékenység esetén haladok tovább a 15 milliós határral.

12. táblázat

15 millió forintos bevételi határon a kedvezményes átalány és a kata adóterhének összehasonlítása két vállalkozói minőségben

	Havi 1 250 000 Ft bevétel főállású vállalkozó	Havi 1 250 000 Ft bevétel kiegészítő tevékenységet végző vállalkozó	Kata főállású 15 000 000 Ft éves bevétel esetén	Kata nyugdíjas 15 000 000 Ft éves bevétel esetén
Adó alapja 80%/75%	3 000 000	3 750 000	3 000 000	3 000 000
Nyugdíjjárulék 100%*10%	300 000	375 000		
Egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékok 100*8,5%	255 000			
Szociális hozzájárulási adó 100*17,5%	525 000			
Év végén megállapított szja hónapra lebontva 100*15%	450 000	562 500		
Egészségbiztosítási szolgáltatási járulék		7 710		
Tételes adó			600 000	300 000
Határ feletti tételes adó			1 200 000	1 200 000
Összes adó és járulék	1 530 000	945 210	1 800 000	1 500 000

Forrás: saját szerkesztés

A különbség egyértelmű, ebben az esetben az átalány a kedvezőbb, de ne felejtsük el a 3 millió forint után extra tételes adó van számítva. Tegyük meg a vizsgálatot a katahatárral egyező 12 millió forint bevétel értéken.

13. táblázat

12 millió forintos bevételi határon a kedvezményes átalány és a kata adóterhének összehasonlítása két vállalkozói minőségben

	Havi 1 000 000 Ft bevétel főállású	Havi 1 000 000 Ft bevétel kiegészítő tevékenység	Kata főállású 12 000 000 Ft bevétel	Kata nyugdíjas 12 000 000 Ft bevétel
Adó alapja 80%/75%	2 400 000	3 000 000	-	-
Nyugdíjjárulék 100%*10%	240 000	300 000		
Egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékok 100*8,5%	204 000			
Szociális hozzájárulási adó 100*17,5%	420 000			
Év végén megállapított szja hónapra lebontva 100*15%	360 000	450 000		
Egészségbiztosítási szolgáltatási járulék		7 710		
Tételes adó			600 000	300 000
Határ feletti tételes adó			-	-
Összes adó és járulék	1 224 000	757 710	600 000	300 000

Forrás: saját szerkesztés

Az átalány előnye elillant ebben a bevételi pillanatban, mind a kettő vállalkozói minőségben. Folytassuk tovább, nézzük meg azokat a bevételi határokat, amikor a kata és az szja adómértéke felül és alul egyezik.

14. táblázat

Alsó bevételi határ, amikor a kedvezményes átalány szerinti adózó adója megegyezik a kataéval

	Éves 5 882 350 Ft bevétel főállású vállalkozó	Éves 4 680 000 Ft bevétel kiegészítő tevékenységet végző vállalkozó	Kata főállású 5 882 350 Ft éves bevétel esetén	Kata nyugdíjas 4 680 000 Ft éves bevétel esetén
Adó alapja 80%/75%	1 176 470	1 170 000	-	-
Nyugdíjjárulék 100%*10%	117 647	117 000		
Egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékok 100*8,5%	100 000			
Szociális hozzájárulási adó 100*17,5%	205 882			
Szja	176 471	175 500		
Egészségbiztosítási szolgáltatási járulék		7 710		
Tételes adó			600 000	300 000
Határ feletti tételes adó			-	-
Összes adó és járulék	600 000	300 210	600 000	300 000

Forrás: saját szerkesztés

15. táblázat

Korrigált alsó bevételi határ, amikor a kedvezményes átalány szerinti adózó adója megegyezik a kataéval

	Éves 14 100 000 Ft bevétel főállású vállalkozó	Kata főállású 14 100 000 Ft éves bevétel esetén
Adó alapja 80%/75%	2 820 000	2 100 000
Nyugdíjjárulék 100%*10%	282 000	
Egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékok 100*8,5%	239 700	
Szociális hozzájárulási adó 100*17,5%	493 500	
Szja	423 000	
Egészségbiztosítási szolgáltatási járulék		
Tételes adó		600 000
Határ feletti tételes adó		840 000
Összes adó és járulék	1 438 200	1 440 000

A helyzet a következő. Főállású vállalkozó esetén az éves legalacsonyabb jövedelemszint, amikor nem a kijelölt járulékszint után kell adózni az a havi 241 500 Ft, éves szinten 2 898 000 Ft. A számítás alapját meghatározó szűk keresztmetszet tehát ez a bevételszint, a számítás spektrumát eddig az értékig kell szűkíteni. Azt meg kell jegyezni, hogy a kiegészítő tevékenységet végző vállalkozó számára nem érvényes ez a minimum bevétel szint kritérium, és átalányadóztatás esetén az alsó bevételi határ alatt, az-az évi 4 680 000 Ft éves forgalom alatt alacsonyabb az átalány szerinti megállapított adó összege, mint a tételes adózóé.

16. táblázat

Felső bevételi határ, amikor a kedvezményes átalány szerinti adózó adója megegyezik a katóval

	Éves 14 195 000 Ft bevétel főállású vállalkozó	Éves 13 355 000 Ft bevétel kiegészítő tevékenységet végző vállalkozó	Kata főállású 14 195 000 Ft éves bevétel esetén	Kata nyugdíjas 13 355 000 Ft éves bevétel esetén
Adó alapja 80%/75%	2 839 000	3 338 750	2 195 000	1 355 000
Nyugdíjjárulék 100%*10%	283 900	333 875		
Egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékok 100*8,5%	241 315			
Szociális hozzájárulási adó 100*17,5%	496 825			
Szja	425 850	500 813		
Egészségbiztosítási szolgáltatási járulék		7 710		
Tételes adó			600 000	300 000
Határ feletti tételes adó			878 000	542 000
Összes adó és járulék	1 447 890	842 398	1 478 000	842 000

Forrás: saját szerkesztés

A látottak azt jelentik, hogy az átalány 15 000 000 és 14 195 000 Ft között kedvezményesebb adózási forma a kisadózók tételes adójánál. 14 195 000 Ft bevétel alatt a kata a megfelelő választás. Amennyiben a vállalkozó év elején részesült volna látomásban, ami alapján látta, hogy a következő évi forgalma pontosan 1 450 ezer forint lesz akkor neki kétséget kizáró módon az átalány szerinti adóztatást kell választania. Minden más esetben a kiszámítható döntés a kata szerinti adózás. Ebben a felállásban még azt is megállapíthatjuk, hogy a maximális adó különbség 270 000 Ft az szja javára a katóval szemben. Ha valaki azt gondolja, hogy inkább lesz kató, befizeti és a plusz 270 000 adót, csak azért, mert egyszerűbbnek gondolja a kata nyilvántartását, az ne döntsön így. Ebben a forgalom kategóriában már fizetünk és vonunk

általános forgalmi adót. Az áfa megköveteli az adott esetben havi bevallásokat alátámasztó nyilvántartásokat legalább pénztárfőkönyv vagy akár a klasszikus naplófőkönyv formájába. Adminisztráció szempontjából csak a havi 53-as bevallást lehet megspórolni a kata esetében. Feltételezzük, hogy a vállalkozó ezen a tevékenységi volumenben már igénybe vesz könyvelési szolgáltatást, akkor ez éves 12 bevallás nem oszt nem szorozz. Kiegészítő tevékenységet végző vállalkozó esetében a megállapítás hasonló. Számukra a tételes adózás választása 4 680 000 és 13 355 000 forint között indokolt, minden más esetben az átalányadó.

Milyen érdekes a katanál arra a megállapításra jutottam, hogy az adónem kiváló választás a magas hozzáadott értékű működő vállalkozások számára, de mint minden, önmagában semmi sem létezik, semmilyen konklúzió nem vonható biztosan semmiről, ha nem mérjük azt valamihez. Ebben az esetben összemértük a katókat az átalánnyal és az jött ki, hogy magas költséggel, alacsony árrésen is előnyös választás lehet a kata.

A meghatározott tevékenységek esetében választható 100 millió forint bevételi határos átalányokkal a kisadózók tételes adóját nincs értelme összehasonlítani.

4.4.A vállalkozói személyi jövedelemadó

A személyi jövedelemadó által kínált másik adómegállapítás mód a tételes költségelszámoló vállalkozói személyi jövedelemadó. Az első rendű különbségek, hogy nincs a használatához szükséges bevételi határkritérium, és az adóalap meghatározásához az imént említett költségeken kívül korrekciós tételek elszámolására is van lehetőség vagy éppen kötelezettség. A költségeket az szja tv, 11. számú melléklet tartalmazza,

- vállalkozói kivét,
- a bevétel megszerzésével kapcsolatos kiadások, és előlegek. Kivéve a tárgyi eszközök és nem anyagi javak beszerzése érdekében adott előlegek,
- tárgyi eszközök és nem anyagi javak értékcsökkenési leírása,
- a vállalkozás kezdete előtt vagy a vállalkozás szüneteltetése közben felmerült költségek, ha azok a tevékenység megkezdéséhez szükségeltettek.

17. táblázat
Az adózás utáni vállalkozói jövedelem levezetése²⁰

+	Bevétel
+	A bevételt növelő tételek
	korábbi készletérték átalányadózásról való áttérés esetén
	az átlagos állományi létszám csökkenése miatt az adóévet megelőzően érvényesített foglalkoztatási kedvezmény bevételként figyelembe vett része
	megszűnés esetén: a megszűnéskor meglévő készletek leltár szerinti értéke
	a 100 ezer, 2000. december 31-ét követő és 2006. január elsejét megelőző beszerzés esetén 50 ezer forint alatti tárgyi eszközök leltári értéke
	a kizárólag jövedelemszerző tevékenységhez használt ingatlan használati vagy bérleti jogáról történő lemondás miatti ellenértéke
	a megszűnés napjáig kiállított áfa törvény szerinti bizonylaton feltüntetett ellenérték
-	A bevételt csökkentő tételek
	a legalább 50 százalékban megváltozott munkaképességű alkalmazott foglalkoztatása esetén személyenként havonta az ilyen alkalmazottnak kifizetett bér, de legfeljebb a hónap első napján érvényes minimálbér
	szakképzési munkaszerződés alapján duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatás esetén minden megkezdett hónap után havonta a minimálbér 24%-a
	az adóbevallásban tájékoztató adatként feltüntetett fejlesztési célra nyilvántartásba vett összeg mely az adóévben elszámolt vállalkozói bevételnek és a vállalkozói költségek különbözetének 50 százaléka, de legfeljebb adóévenként 500 millió forint lehet
	Szochó 100%-a, max. 12 hónapon át munkanélküli, börtönviselt foglalkoztatása, a szakmai vizsga megszerzését követően a tanuló, a képzésben résztvevő magánszemély továbbfoglalkoztatása
	saját tevékenységben végzett alapkutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés költsége, felsőoktatási intézmény, MTA, Eötvös Loránd Kutatási Hálózat, továbbá bármelyikük által vagy közösen alapított kutatóintézet, kutatóhellyel (ideértve az EGT tagállamok hasonló szervezeteit is) alapkutatás, kísérleti fejlesztés végzése esetén a K+F költség 3-szorosa, legfeljebb 50 mFt (de minimis támogatás).

²⁰ Adómagyarázatok 2020 Penta 150.oldal

3._fuzet_A_szemelyi_jovedelemado_torveny_hatalya_ala_tartozo_egyeni_vallalkozok_jovedelmek_meghatarozasara_es_jarulekfizetesere_vonatkozó_alapvető_szabályok

	Kisvállalkozói kedvezmény, 250 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató egyéni vállalkozó esetében a beruházáshoz kapcsolódó költségek a bevételt nullára csökkenthetik
	adóév első napján, illetőleg az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének napján az öt főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató egyéni vállalkozó esetében – az átlagos állományi létszám alapulvételével – a létszámnövekményre tekintettel levonható összeg, feltéve, ha az adóév utolsó napján nincs az állami és az önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása az adózónak
-	Költségek
=	Számított jövedelem
+/-	Adóalap korrekció
+	Adóévben keletkezett negatív jövedelem elhatárolásának az összege
-	Előző években elhatárolt veszteség feloldása, maximum az adóalap 50%-ig
-	Az adóalap külföldön adóztatható része
=	Vállalkozói adóalap
	Ha a vállalkozói adóalap alacsonyabb a jövedelem-nyereség minimumnál (bevétel 2%) akkor a minimum alapján kell adózni
-	Adómérték 9%
-	Adókedvezmény
	Beruházási, lízing hitelkamat
=	Fizetendő vállalkozói szja
+	kisvállalkozói kedvezmény feltételei megsértése miatt fizetendő adó
	nem helyezte üzembe a gépet
	nem kizárólag üzemi célra használta
	eladta, átadta, visszaadta vagy átsorolta
	a vállalkozás megszűnt
	akkor a korábban igény bevett kedvezmény 130%-át vissza kell fizetnie
=	Adózás utáni vállalkozói jövedelem

Forrás: saját szerkesztés

A korábban megismert vállalkozói jövedelemszámítási formulákhoz képes a levezetés sokkal összetettebb. Amennyivel több adminisztrációs teherrel és felelősséggel jár az adózási mód alátámasztása, nem feltétlenül nyújt több lehetősége az adózónak adóterhének csökkentésére. Az adózás után a vállalkozói jövedelem a vállalkozás adóévi eredményét mutatja, de mivel a személyi jövedelemadó hatálya alatt nem ismert kategória a ki nem fizetett vállalkozási eredmény, ezért, ha az adózás utáni vállalkozói eredmény pozitív, akkor kifizetett

jövedelemként kell kezelni és az osztalék utána adót szükséges számítani és bevallani. A számítása a következő:

18. táblázat
A vállalkozói osztalékalap utáni adó levezetése²¹

+	tárgyi eszköz ellenszolgáltatás nélküli átadása, (kivéve adófizetési kötelezettséggel járó átadást), vállalkozói tevékenység megszűntetése esetén, amennyiben azt korábban költségként elszámolták és három éven belül szerezte
	a tárgyi eszköz, a nem anyagi javak értékcsökkenési leírása megkezdésének évében a vonatkozó beruházási költséget képező kiadások azon része, amellyel az egyéni vállalkozó ezt az évet megelőző években a vállalkozói osztalékalapját csökkentette
	a vállalkozói osztalékalapnak a beruházási költséget képező kiadással első ízben történő csökkentése évét követő negyedik évben a vonatkozó beruházási költséget képező kiadások azon része, amellyel az egyéni vállalkozó ezt az évet megelőző években a vállalkozói osztalékalapját csökkentette, illetve ennél előbb az egyéni vállalkozói tevékenység megszűnésekor
-	az adóévben vásárolt, kizárólag üzleti célt szolgáló tárgyi eszköz, a nem anyagi dolog értéke után elszámolt értékcsökkenési leírást meghaladó összeg, ha az értékcsökkenési leírást az egyéni vállalkozó az adóévben kezdte el
	az olyan, adórövidítéssel, egyéb jogszabály megsértésével összefüggő bírság, késedelmi pótlék stb. összege, amelyet az egyéni vállalkozói tevékenység gazdasági, pénzügyi ellenőrzése során feltárt szabálytalanságok következményeként kellett megfizetni
	a beruházási és felújítási költségnyilvántartás szerint az adóévben felmerült beruházási költséget képező kiadás összege, feltéve, hogy az azzal összefüggő tárgyi eszköz, nem anyagi javak értékcsökkenési leírásának megkezdése nem történt meg
=	Adóalap
-	15% szja
-	17,5 szochó maximum 676 200 Ft a minimálbér utáni szochó 24-zerese
=	Vállalkozói osztalék

Forrás: saját szerkesztés

Ezzel megismertük a teljes képet. A vállalkozási tevékenység utána 9% a vállalkozói szja-t, az eredmény után pedig az összevontan adózó jövedelmeknek számító osztalék után 15% szja-t és szochót kell fizetni.

A vállalkozónak negyedévente a negyedévet követő hónap 12-ig adóelőleget kell fizetnie két minőségében, egyszer magánszemélyként és egyszer vállalkozóként. Magánszemélyként a

²¹ Adómagyarázatok 2020 Penta 150. oldal

3. fuzet_A_szemelyi_jovedelemado_torveny_hatalya_ala_tartozo_egyeni_vallalkozok_jovedelmek_meghatarozasara_es_jarulekfizetesere_vonatkozó_alapvető_szabályok

kivétje után 15%-ot, egyéni vállalkozóként pedig a negyedév összes bevétele és költségek, időarányos értékcsökkenést, időarányos veszteség feloldás különbségének 9%-a után.

4.5. Az adó mértéke

A számítási mechanikát figyeljük meg számszerűsítve és hasonlítsuk össze a már megismert adónemekkel. A számításom során havi kivétként a járulék fizetés szerinti garantált bérminimummal fogok számolni, első nekifutásra 15 000 000 Ft-os bevétellel:

19. táblázat
Főállású egyéni vállalkozók adóem szerinti összehasonlítása 15 millió forint átalány maximumon

	vsZJA	Átalány60%	Átalány20%	Kata
Bevétel	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
Költség	1 978 593	6 000 000	12 000 000	
Bér	2 527 200	9 000 000	3 000 000	
Járulék(egyéni)37,75%	954 018	3 015 000	1 005 000	
Járulék(kifizetői)21,375%	540 189	1 575 000	555 000	
Számiótt jövedelem	9 000 000			
Nyereség utáni szja 9%	810 000	- Ft	- Ft	
Adózás utáni vállalkozói jövedelem	8 190 000	- Ft	- Ft	
Osztalék utáni szja 15%	1 228 500	- Ft	- Ft	
Osztalék szochó 17,5%	676 200			
Kata	- Ft	- Ft	- Ft	1 800 000
Vállalkozói osztalék	6 285 300	- Ft	- Ft	
Összes adó	4 208 907	4 590 000	1 530 000	1 800 000

Forrás: saját szerkesztés

Az átalánynál a számítást itt abbahagyom, mivel az átalány elérte az általános 15 millió forintos határt, de nézzük meg a számítást újra a vállalkozói szja-val. Meghatározott tevékenység esetén még mindig az átalány a befutó, minden más esetben a kata, de az is látszik, hogy a vszja előnyösebb választás lenne a 40%-os átalánnyal szemben 6 000 000 forintos költségekkel. Az érdekesebb számítások most jönnek. A kata tulajdonképpen egy effektív 60%-os költségátalány a 12 000 000 forintos bevételi határ felett a bevételek 40% adó, addig a 87 és 93 százalékos átalány esetében ez az arány a bevétel 6,63% és 3,57%-a, így nem fogom összemérni őket. A katát a következőkben szeretném elhagyni, ezért összemérem a vszja-val, hogy milyen bevétel szint felett veszt el az előnyt az szja-val szemben, és az eredménnyel fogom az szjak mérést kezdeni.

20. táblázat
Költség nélküli maximális kata bevételszámítás

	vSZJA	Kata
Bevétel	31 467 000	31 467 000
Költség	-	
Bér	2 527 200	
Járulék(egyéni)37,75%	954 018	
Járulék(kifizetői)21,375%	540 189	
Számított jövedelem	27 445 593	
Nyereség utáni szja 9%	2 470 103	
Adózás utáni vállalkozói jövedelem	24 975 490	
Osztalék utáni szja 15%	3 746 323	
Osztalék szochó 17,5%	676 200	
Kata	-	8 386 800
Vállalkozói osztalék	20 552 966	
Összes adó	8 386 834	8 386 800

Forrás: saját szerkesztés

31 467 000 bevételig a kata az előnyösebb választás a vszjával szemben, abban az esetben, ha a költségeket nem vesszük figyelembe. A korábban tárgyalt adónemek esetében a valódi költségek nem voltak hatással a megállapított adó összegére. Elképzelhető olyan tevékenység olyan adóéve, ahol valóban a nullához közelít a költségek összege, de ez nem mindennapi. Ez a vszja megismerésével változott és a lehetőséget ki is kell használnunk ahhoz, hogy megismerhessük az adómegállapítási mód potenciáját. Nézzünk egy olyan példát, amikor a tevékenység folytatásához a bevételek 40%-án tudjuk tartani a költségeket.

21. táblázat
Vállalkozói szja és kata szerinti adózás 40%-os költségátalánnyal

	vSZJA	Kata
Bevétel	20 675 000	20 675 000
Költség	8 270 000	
Bér	2 527 200	
Járulék(egyéni)37,75%	954 018	
Járulék(kifizetői)21,375%	540 189	
Számított jövedelem	8 383 593	
Nyereség utáni szja 9%	754 523	
Adózás utáni vállalkozói jövedelem	7 629 070	
Osztalék utáni szja 15%	1 144 360	
Osztalék szochó 17,5%	676 200	
Kata	-	4 070 000
Vállalkozói osztalék	5 808 509	
Összes adó	4 069 291	4 070 000

Forrás: saját szerkesztés

Már messze túl vagyunk a kata bevételi határán, és 20 675 000 Ft bevételnél, és most fogyott el a tételes adó nyújtotta adóelőny. Az utóbbi két példából azt a következtetést tudjuk levonni, hogy a vállalkozónak az adónem megválasztásához elsőrendűen nem a bevételét kell megterveznie, hanem a tevékenység érdekében felmerült költségek és bevétel arányát, és csak ezek után határozhat meg bevételi célt, és csak ezek után dönthet felelősen arról, hogy mely adónemet választja. Természetesen a számításokat keresztbehúzhatja a piac és átrendezheti a várakozásokat. Ezzel nincsen probléma. Amennyiben a vállalkozó úgy érzi, hogy az üzletmenet beállt a helyére, a működés hosszabb távon kiszámíthatóvá vált, akkor az adórendszer lehetőséget kínál az adónemek közötti áttérésre.

A költség nélküli bevételi határt meghatároztuk, vizsgáljuk meg az adókötelezettséget az szja között. Költségként a bevétel 80%-át fogom megállapítani, mivel a kiskereskedelem 2013 és 2017 között 25% körül ingadozott az árrés.

22. táblázat
Szja összehasonlítás elméleti kata határon 80%-os költségátalánnyal

	vSZJA	Átalány13%	Átalány7%
Bevétel	31 467 000	31 467 000	31 467 000
Költség	25 173 600	27 376 290	29 264 310
Bér	2 527 200	4 090 710	2 202 690
Járulék(egyéni)37,75%	954 018	1 370 388	737 901
Járulék(kifizetői)21,375%	540 189	715 874	385 471
Számított jövedelem	2 271 993		
Nyereség utáni szja 9%	204 479	-	-
Adózás utáni vállalkozói jövedelem	2 067 514	-	-
Osztalék utáni szja 15%	310 127	-	-
Osztalék szochó 17,5%	676 200		
Vállalkozói osztalék	1 081 187	-	-
Összes adó	2 685 013	2 086 262	1 123 372

Forrás: saját szerkesztés

A különbség látványos, napi 86 210 forint nettó árbevétel esetén. Folytassuk addig a bevételi pontig, 80% költségátalánnyal, amíg 13%-os átalány adókötelezettsége egyenlő lesz a vszjával.

23. táblázat
Szja összehasonlítás 60 000 000 forint bevételen 80%-os költségátalánnyal

	vSZJA	Átalány13%	Átalány7%
Bevétel	60 000 000	60 000 000	60 000 000
Költség	48 000 000	52 200 000	55 800 000
Bér	2 527 200	7 800 000	4 200 000
Járulék(egyéni)37,75%	954 018	2 613 000	1 407 000
Járulék(kifizetői)21,375%	540 189	1 365 000	735 000
Számított jövedelem	7 978 593		
Nyereség utáni szja 9%	718 073	-	-
Adózás utáni vállalkozói jövedelem	7 260 520	-	-
Osztalék utáni szja 15%	1 089 078	-	-
Osztalék szochó 17,5%	676 200		
Vállalkozói osztalék	5 495 242	-	
Összes adó	3 977 558	3 978 000	2 142 000

Forrás: saját szerkesztés

Folytassuk a bevétel emelését egészen 100 Milliő forintig 90%-os költségárányal.

24. táblázat
Vállalkozói szja és az átalányok összehasonlítása 100 millió forint bevételen 90%-os költségátalánnyal

	vSZJA	Átalány13%	Átalány7%
Bevétel	100 000 000	100 000 000	100 000 000
Költség	90 000 000	87 000 000	93 000 000
Bér	2 527 200	13 000 000	7 000 000
Járulék(egyéni)37,75%	954 018	4 355 000	2 345 000
Járulék(kifizetői)21,375%	540 189	2 275 000	1 225 000
Számított jövedelem	5 978 593		
Nyereség utáni szja 9%	538 073	-	-
Adózás utáni vállalkozói jövedelem	5 440 520	-	-
Osztalék utáni szja 15%	816 078	-	-
Osztalék szochó 17,5%	676 200		
Vállalkozói osztalék	3 948 242	-	-
Összes adó	3 524 558	6 630 000	3 570 000

Forrás: saját szerkesztés

A számítások vegyes összképet mutatnak, általánosságban nem lehet dönteni. Első megállapítás, a két átalány egymásnak nem alternatívája, választhatósága a tevékenységtől függ, aki pl. vendéglátózik az a 13%-os átalányt, aki bolti kiskereskedelmet folytat, az a vállalkozó a 7%-os kedvezményes átalányt választhatja.

25. táblázat
Vállalkozói szja és a 7% átalány összehasonlítása 100 millió forint bevételen azonos költséggel

	vsZJA	Átalány7%
Bevétel	100 000 000	100 000 000
Költség	88 978 593	93 000 000
Bér	2 527 200	7 000 000
Járulék(egyéni)37,75%	954 018	2 345 000
Járulék(kifizetői)21,375%	540 189	1 225 000
Számított jövedelem	7 000 000	
Nyereség utáni szja 9%	630 000	-
Adózás utáni vállalkozói jövedelem	6 370 000	-
Osztalék utáni szja 15%	955 500	-
Osztalék szochó 17,5%	676 200	
Vállalkozói osztalék	4 738 300	-
Összes adó	3 755 907	3 570 000

Forrás: saját szerkesztés

Második megállapítás, hogy az átalány és a vszja közötti választást a költségek összege fogja eldönteni. A 7% átalány esetében az adóalap 51%-a a fizetendő adó, vszja esetében viszont 22,65(9%+0,91*15%) és fixen 2 170 407 Ft. Ez a rögzített adóteher 100 milliós bevétel esetén kb. 31% adóalapra számított adót jelent, tehát a vszja adóalapterhe 53,65% az átalányé pedig 51%. Minél kisebb lesz az adóalap, a vszja hátránya annál magasabb lesz változatlan bevétel költség arányon. Eltérő képet mutat a 13%-os átalány és a vszja viszonya.

26. táblázat
Vállalkozói szja és a 13% átalány összehasonlítása 100 millió forint bevételen azonos költséggel

	vsZJA	Átalány13%
Bevétel	100 000 000	100 000 000
Költség	82 978 593	87 000 000
Bér	2 527 200	13 000 000
Járulék(egyéni)37,75%	954 018	4 355 000
Járulék(kifizetői)21,375%	540 189	2 275 000
Számított jövedelem	13 000 000	
Nyereség utáni szja 9%	1 170 000	-
Adózás utáni vállalkozói jövedelem	11 830 000	-
Osztalék utáni szja 15%	1 774 500	-
Osztalék szochó 17,5%	676 200	
Vállalkozói osztalék	9 379 300	-
Összes adó	5 114 907	6 630 000

Forrás: saját szerkesztés

A vszja előnyének oka a korábban említett költségek és adóalap változásának aránya. Az adóalaphoz képest kb. 16,7%-ra csökkent a fizetendő járulékok aránya. A vszja esetében a teljes adó mutató kb. 39,52%-ra csökkent, míg az átalány maradt 53,6%. Ez az előny egészen addig tart, amíg a járulékok és az adóalap aránya el nem éri a kb. 30,95%-ot. Az érték alatt a vszja, az érték felett az átalány a kedvezőbb választás, azonos költségek mellett.

Adó és adókedvezményeket nem vettem számításba, úgy gondolom, egyszeri korrekciós tételekből származó adóalap kedvezményekre nem alapozhatjuk a választásunkat, gyakori módosító tétel továbbá a vállalkozói kivétnél és az átalányban megállapított jövedelemnél a különféle szja kedvezmények, amiket azon az alapon nem vettem számításba, hogy az mind a két adómegállapítási mód alapján érvényesíthető.

4.6. Az szja áfa és az iparűzési adó viszonya

A személyi jövedelemadó szerint adózó vállalkozások kapcsolata az áfával megegyezik a katóával, ellenben az iparűzési adóval. Ez egy megfelelő alkalom arra, hogy bemutassam a személyi jövedelemadó és társasági adó hatálya alá tartozó vállalkozások iparűzési adófizetés számításnak két alternatíváját,

- az általános szabályok szerinti adófizetés
- és az egyszerűsített adómegállapítást.

A lehetőségek szinte kerek egésze alkotnak. Az általános szabályok szerinti adófizetés megfelelő választás a tételes költségelszámolást választó a költségeiről nyilvántartást vezető adóalanyok részére, ugyanis az adóalap megállapításánál alá tudják támasztani az iparűzési adóalap csökkenő tételeket az anyagköltség és közvetített szolgáltatások tekintetében.

Egyszerűsített adóalap megállapítási szemlelete pedig harmonizál(na) az átalány szerinti szjával, de bezavar az iparűzési adó választásának kritérium, mégpedig az, hogy az adózó 8 millió forintos maximális bevételi határral választhatja. Ez az összeg közel sincs összhangban az átalányadó 15 millió forintos bevételi határával, még hozzá annyira nem, hogy majdnem a fele, illetve az iparűzési költséghányad a bevétel 80%-a míg az szja-nál maximum 60. A tevékenységet év közben kezdő vállalkozás esetében a bevételi határt napra osztva kell arányosítani.

Az iparűzési adó hatása a személyi jövedelemadó alapján működő adózókra, ugyan olyan hatással van, amennyiben az átalányadózás választó vállalkozó a költségeiről nyilvántartást vezet. Feltételezzük, hogy vezet, mert ez az érdeke. Ellenkező esetben a bevétele után kellene egy az egyben iparűzési adóznia. Említésre méltó különbség a tételes iparűzési adó és az általános adómegállapítás között van. Szemléltetés kepén nézzük meg azt a példát amikor nulla költségen meghatároztuk azt a maximális bevételt amikor a vszja és a kata adóterhe megegyezett és egészítsük ki a számítást az iparűzési adóval.

27. táblázat

Vállalkozói szja és a kata összehasonlítása kata maximum bevételen költség nélkül

	vSZJA	Kata
Bevétel	31 467 000	31 467 000
Költség	629 340	
Bér	2 527 200	
Járulék(egyéni)37,75%	954 018	
Járulék(kifizetői)21,375%	540 189	
Számított jövedelem	26 816 253	
Nyereség utáni szja 9%	2 413 463	
Adózás utáni vállalkozói jövedelem	24 402 790	
Osztalék utáni szja 15%	3 660 419	
Osztalék szochó 17,5%	676 200	
Kata	-	8 386 800
Vállalkozói osztalék	20 066 172	
Iparűzési adó	629 340	50 000
Összes adó:	8 873 628	8 436 800

Forrás: saját szerkesztés

Egymáshoz viszonyítva a két ipa értéket, azt mondhatjuk, hogy a különbség jelentős. Az szja szerinti vállalkozó tízen kétszer fizet több adót. Egy körülményt a számításnál ne felejtünk el, még mielőtt következtetnénk. A számítási paraméterek korábban a kata számára a legkedvezőbb, szinte a valóságban nem is létező költség nélküli működést feltételezik és összességében 5% adóteher különbséget jelent. A vszja szempontjából a befizetett adó csökkenti a jövedelem mértékét, és így két adómegállapítási szint után már enyhül a különbség. A nominális 579 340 iparűzési adó különbség az teljes szja számítási formula után 436 828 ft összes adó többletet jelent a katázó vállalkozóval szemben. Amennyiben a számításban rögzített bevétel vagy költség pozitív irányba változna, azonnal kopna a kata nyújtotta előny.

Vegyük számításba egy mellékállású moderált mértékű tevékenységet végző vállalkozót.

28. táblázat

Vállalkozói szja és a kata összehasonlítása moderált bevételen mellékállású vállalkozók esetében iparűzési adóval

Eredmény levezetés		SZJA(vszja)	KATA
+	Bevétel	1 500 000	1 500 000
-	Fix költségek	560 000	560 000
-	Alternatívák	IPA(általános)	-
		IPA(tételes)	50 000
=	Adózás előtti eredmény	921 200	890 000
-	Választott adónem	382 298	300 000
=	Eredmény	538 902	590 000

Forrás: saját szerkesztés

A katás adózók számára elérhető tételes iparűzési adó ebben a felállásban több mint kétszer akkora iparűzési adóbefizetési kötelezettséggel jár, mint a mindenki számára elérhető általános megállapítási mód.

A különbség nem számottevő az általános számítási szabály javára és rávilágít arra, hogy felelősen csak akkor tudjuk az iparűzési adózásban nyújtott lehetőségeket értékelni, ha több tényezőt is ismerünk.

A számszerű eltéréseken túl, még azt is meg kell jegyezni, hogy nem csak az helyi iparűzési adó mértéke és megállapítási módjában tér el a kata a főszabálytól, hanem a bevallási módjától is. Főszabályként az adót megállapító bevallást minden évet követő év május 31-ig be kell adni, míg kata esetében csak elég arról nyilatkoznunk, hogy a tételes adózást választjuk, aminek a következménye, hogy bevallás nélkül évente 50 ezer forint iparűzési adókötelezettség keletkezik.

5. EGYÉNI VÁLLALKOZÓK SZÁMÁRA ELÉRHETŐ ADÓNEMEK ÉRTÉKELÉSE

Korábban megismert adórendszerekkel szemben támasztott elvárásoknak nem minden esetben felel meg sem a kata sem az szja. A kata nem reflektál a végzett gazdasági tevékenység volumenére, csak a 12 milliós határ felett, nem reagál arra, hogy a tevékenység valóban működik vagy sem, a havi fejadót akkor is keletkeztett. Nem tesz különbséget, ha a vállalkozás 2 millió vagy 10 millió Ft bevételt ér el, az szja viszont igen, de nem óvja a létminimum adómentességét, annyira nem, hogy a főállású adózónak szuperbruttó minimum után kell fizetni adót és járulékot. Az átalányadó megismerésével a kisvállalkozók tételes adója vonatkozásában egy multi funkciós adót ismertünk meg. A kata a 12 milliós határ alatt fejadóként a határ felett pedig átalányadóként funkcionál, aminek 40%-os adóterhe első hallásra előnytelennek hangzik, de az adórendszer által kínált többi adózási módokhoz képest, a vállalkozás működésétől függően még a határ felett is a legmegfelelőbb választás lehet a vállalkozók számára nem csak az adóteher, hanem adminisztrációs egyszerűségéből adódóan, amit még az iparüzési adózásban is érvényesíthető. Ennek a megállapításának a fényében érdekes az a tény, hogy az általános átalány 15 millió forintos bevétel felett az adózott kilöki magából, tehát a kezdeti három választható adónem köre ezen bevételi szinten kettőre csökken, és a kata veszi fel az átalány szerinti adózás helyét a vállalkozói szja-val szemben.

Ezzel a felismeréssel két bevételi határos adónemet is megismertünk, és megfogalmazódhatott bennünk egy gondolat a bevételi határos adókról. Maga a bevételi határ természete predesztinálja azt, hogy egyszer el fog avulni az adónem. Arra célok, hogy határ teljesen rezisztens a gazdaság konjunktúrájára. Gondoljunk csak abba bele, hogy fővárosi viszonylatban, 300 000 forint a nettó átlag kereset. Ez azt jelenti, hogy átlagosan egy munkavállaló legalább kitermeli a saját bérét és bérét terhelő adókat, ami évente bruttó 6 426 000 Ft. Ez csak az átlag. Ha valaki vállalkozni szeretne, feltételezem, hogy jártas a szakmájában és vagy olyan lehetőségeket lát, amit kevesen, akkor ennek az átlagnak a többszörösét is keresheti. Ha feltételezünk egy kétszeres szorzót, már át is léptük a kata 12 milliós határát, és az általános átalányt is közelíti, akkor az elképzelt vállalkozónk látóköréből ki is eshetnek ezek az adónemek. Kisarkítva, az átlag jövedelem minden évben nő, legalább az infláció mértékével és ez a növekedés egyszer túl fogja lépni a bevételi határt és akkor oktalanná

válí az adónem. Illetve maga a határ meglete gátolhatja a vállalkozót a növekedésben. Ha vállalkozói mértékkel egy mérsékelt kockázatvállaló egyénről van szó, aki az évek alatt teljes komfortját lelta a választott határos adónemében, akkor, ha lehetősége nyílna, akkor sem növelné a vállalkozás teljesítményét, ezzel nem realizáltan munkahelyek és jövedelmek vesznek el.

Ebből a gondolatmenetből kiindulva érvényes következtetést tudunk levonni. A katanál felfedezni vélhettünk egy olyan jogalkotói szándékot, hogy a bevételi határ felett „büntető” adó jár, így sarkalva arra a vállalkozót, hogy lépjen tovább az adónemből. Abban az esetben, ha a vállalkozó egyéni vállalkozó formát szeretné megtartani, kihasználva az a gazdasági forma adminisztrációs előnyeit akkor, az általános átalányba a 15 millió forintos határ miatt nem érdemes lépnie, így bekerül a vszja-ba, és beteljesedik a kata funkciója, miszerint a kata a főszabály alternatívája, a kezdő vagy alacsonyabb volumennel működő vállalkozók számára nyújtott kedvezményes és csábító adózási mód, és ha ezt a vállalkozás a kifejlődésére kihasználta az adónem nyújtotta lehetőségeket, akkor térjen rá a főszabályra. Ezzel megállapíthatóvá vált az, hogy annak ellenére, hogy a tételes költségelszámolás szja-nak két alternatívája biztosított az adórendszer által, mégis ez effektív csak egy alternatívát jelent a vállalkozások számára. 15 millió forint bevételig az átalány fejadó hibrid kata, talán aposztrofálhatjuk az átalány 2.0-nak, illetve bizonyos tevékenységek végzése esetén választható 100 millió forintos átalányok.

A számításokból világossá vált, hogy az a működési pont ameddig előnyösebb a kata a vszja-nál, akár a 12 milliós határ többszöröse is lehet, és nagy valószínűséggel hibát vét az a vállalkozó, aki a tételes adó szerinti adózást csak a bevételi határ ismerete miatt utasítja el.

A vállalkozási formák, melyek az tárgyalt adónemeket választhatják, dedikálják az alacsony presztízst. Egy kft.-ben legalább a jegyzett tőke garancia a vállalkozás kötelezettségeikre, pénzügyi és vagyoni helyzete lekövethető a partnerei és munkavállalói számára. Egyéni vállalkozó esetében csak arra van lehetőség, hogy az egyéni vállalkozók nyilvántartásában leellenőrizhető, hogy a vállalkozó a vállalkozási tevékenységét folytatja vagy sem, esetleg nem szüntették meg. Ez nem hátrány, az egyszerűbbség ezzel jár.

A Kata úgy, mint a szja alkalmas arra, hogy a vállalkozó kedvű magányszemély kipróbálja a vállalkozói ötletét, túlfejlődött hobbiját gazdasági tevékenysége változtassa.

Egyszemélyes főállású egyéni vállalkozó esetében kijelenthető, hogy az szja szerinti adózás 12 milliós forgalom alatt nem vonzó választás. Természetesen vannak olyan esetek, amikor ez a

kijelentés nem állja meg a helyét, de a jellemző egyéni vállalkozások gazdasági volumenének ismeretében a tipikus egyéni vállalkozó ²²a tételes adóval jár jobban. Magasabb adminisztrációs és a gazdasági tevékenység intenzitásától független fix adóteherrel jár és nem választható a katóhoz hasonló kedvezményes iparűzési adófizetés sem. Ellenkezően a kiegészítő tevékenységet folytató vagy a 36 órát meghaladó munkaviszonnyal rendelkező vállalkozókkal, nekik viszont biztonságosabb választás jelenthet az szja a kátánál, mert nem generál az adónem havi fix fejadót, hanem adóterhével leköveti a tevékenységet.

²² 2018-ban egy foglalkoztatottra jutó árbevétel átlagosan 13 179 000 Ft, egy Mikroállalkozásra 20 283 000 Ft. KSH

IRODALOMJEGYZÉK

a) Könyvek

Böröczkyné Verebélyi , Z. (2019). *Kisadózók ABC-je 2019*. Budapest: Adónavigátor Tanácsadó Kft.

Dr. Bod, P. Á., Freisleben , E., Heizinger, R., Juhász, M., Dr. Lukács, J., Nátrán, R., . . . Szabó, A. (2015). *A KIS-ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK ADÓZÁSI, SZÁMVITELI KÉRDÉSEI*.

dr. Bokor, C., dr. Borók, T., dr. Futó, G., Palotai, K., Szatmári, L., & dr. Szilovics, C. (2020). *Adó 2020 magyarázatok*. Veszprém: PENTA UNIÓ Zrt.

Dr. Herich , G. (2020). *Adótan 2020*. Veszprém: PENTA UNIÓ Zrt.

Karácsony , I., & Surányi, I. (2018). *SZJA KÉZIKÖNYV*. Budapest: Vezinfó Kiadó és Tanácsadó Kft.

Szántó, I. (2012). *ADÓZÁS*. Budapest: SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informaika Zrt.

b) Internetes források

nav.gov.hu/nav/inf_fuz/2020:

- [3.fuzet_A_szemelyi_jovedelemado_torveny_hatalya_ala_tartozo_egyeni_vallalkozok_jovedelmek_meghatarozasara_es_jarulekfizetesere_vonatkozo_alapveto_szabalyok_2020.05.02](#)
- [03_Az_egyeni_vallalkozok_jovedelmek_meghatarozasa_es_jarulekfizetesere_vonatkozo_alapveto_szabalyok_20180809_2020.05.02](#)
- [12_Tarsas_vallalkozasok_tarsas_vallalkozok_20200130_2020.05.02](#)
- [2_Onallo_tevekenysegb_l_szarmazo_jovedelem_es_adozasa_20200129_2020.05.02](#)

<https://www.rsm.hu/kalkulatorok/berkalkulator-2020> 2020.05.02

https://ssl.budapest.hu/web_hair/ufo.do?_ID=2019-40 ipa kiöltő 2020.05.10

https://adozona.hu/kata_kiva/Ingatlanberbeado_maganszemely_katas_vallalk_W1UT9B
2018.12.01

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/gazd/2019/index.html> 2020.05.17

https://www.kormany.hu/download/5/f7/b1000/KKV_Strategia.pdf 2020.05.18

c) Jogszabályok

2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról

2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról az általános forgalmi adóról

1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről

1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról

210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről

2009. évi CXV. törvény az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről

2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról

d) Általános Nyomtatványkitöltő Program

53-as nyomtatvány kitöltési útmutató

58-as nyomtatvány kitöltési útmutató

ÁBRAJEGYZÉK

1. táblázat: A KKV küszöbértékei.....	5
2. táblázat A vállalkozások teljesítménymutatói kis- és középvállalkozási kategória szerint (2018)	6
3. táblázat A regisztrált gazdasági szervezetek száma, 2018-2019.....	6
4. táblázat A kata és kiva adónemet választó vállalkozók száma	8
5. táblázat Egyszerű jövedelemszámítás kata alatt.....	17
6. táblázat A regisztrált gazdasági szervezetek száma 2015-2019.....	20
7. táblázat A tbj szerinti bérminimum utána adók és járulékok mértéke	21
8. táblázat Az átalányadó adóalapja	24
9. táblázat Általános átalány és számítás két vállalkozói minőségben.....	25
10. táblázat Az általános átalány és kata adóterhének egyenlőségi bevétele két vállalkozói minőségben.....	26
11. táblázat 15 milliós bevételi határon és alacsonyabb bevételi szinten az általános átalány és a kata adóvonzatának összehasonlítása két vállalkozói minőségben	27
12. táblázat 15 millió forintos bevételi határon a kedvezményes átalány és a kata adóterhének összehasonlítása két vállalkozói minőségben	28
13. táblázat 12 millió forintos bevételi határon a kedvezményes átalány és a kata adóterhének összehasonlítása két vállalkozói minőségben	28
14. táblázat Alsó bevételi határ, amikor a kedvezményes átalány szerinti adózó adója megegyezik a kataéval	29
15. táblázat Korrigált alsó bevételi határ, amikor a kedvezményes átalány szerinti adózó adója megegyezik a kataéval	29
16. táblázat Felső bevételi határ, amikor a kedvezményes átalány szerinti adózó adója megegyezik a kataéval	30
17. táblázat Az adózás utáni vállalkozói jövedelem levezetése	32
18. táblázat A vállalkozói osztalékalap utáni adó levezetése.....	34
19. táblázat Főállású egyéni vállalkozók adónem szerinti összehasonlítása 15 millió forint átalány maximumon	35
20. táblázat Költség nélküli maximális kata bevételszámítás	36
21. táblázat Vállalkozói szja és kata szerinti adózás 40%-os költségátalánnyal.....	36
22. táblázat Szja összehasonlítás elméleti kata határon 80%-os költségátalánnyal	37

23. táblázat Szja összehasonlítás 60 000 000 forint bevételen 80%-os költségátalánnyal.....	38
24. táblázat Vállalkozói szja és az átalányok összehasonlítása 100 millió forint bevételen 90%-os költségátalánnyal.....	38
25. táblázat Vállalkozói szja és a 7% átalány összehasonlítása 100 millió forint bevételen azonos költséggel	39
26. táblázat Vállalkozói szja és a 13% átalány összehasonlítása 100 millió forint bevételen azonos költséggel	39
27. táblázat Vállalkozói szja és a kata összehasonlítása kata maximum bevételen költség nélkül.....	41
28. táblázat Vállalkozói szja és a kata összehasonlítása moderált bevételen mellékállású vállalkozók esetében iparüzési adóval	42